

## A. Strateški in dolgoročni cilji prejemnika, ukrepi za njihovo doseg, ciljne in izhodiščne vrednosti ter kazalniki prejemnika, s katerimi spremlja doseganje ciljnih vrednosti

### Opis

Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani (v nadaljevanju IK) že več kot 70 let udejanja ideje znanstvene odličnosti, družbenega vpliva in mednarodnega sodelovanja na področjih **kriminologije, kazenskega pravosodja in družbenega nadzorstva** – področij, ki še danes usmerjajo njegov raziskovalni program. Strateški cilji IK odražajo dinamičen razvoj kriminologije, kazenskega prava, družbenega nadzorstva in sorodnih študij, pri čemer združujejo **interdisciplinarne, metodološke in tehnološke inovacije**, obenem pa ohranjajo trdne **temelje etičnih in humanističnih načel v raziskovanju in oblikovanju javnih politik**.

Ob stabilnem osnovnem financiranju ti strateški cilji predstavljajo dolgoročno vizijo za utrditev vloge inštituta kot vodilnega raziskovalnega središča na širšem področju kriminologije na nacionalni ravni, v Srednji in Vzhodni Evropi ter širše. Vsak cilj je premišljeno oblikovan tako, da ostaja skladen z našim institucionalnim poslanstvom, kar zagotavlja pomemben prispevek k znanstvenemu raziskovanju, oblikovanju javnih politik ter družbenim razpravam o kriminaliteti in družbenem nadzorstvu. Z jasno določenimi ukrepi in kazalniki želimo omogočiti sistematično spremljanje napredka, pri čemer se osredotočamo na odlične raziskovalne dosežke, interdisciplinarno sodelovanje in aktivnejšo vključenost v oblikovanje politik.

Ob temeljnih raziskovalnih obveznostih se zavzemamo za prenos raziskovalnih spoznanj v širšo družbeno skupnost. Sodelovanje z nacionalnimi in mednarodnimi raziskovalnimi ter kulturnimi ustanovami, pa tudi z javnimi organi, skupaj z našimi prizadevanji za usposabljanje naslednje generacije raziskovalcev, krepijo vlogo IK kot relevantne, dinamične in v prihodnost usmerjene raziskovalne ustanove.

### Cilj 1: Krepitev znanstvene odličnosti

#### Osnovna kategorija: Znanstvena odličnost

Znanstvena odličnost je **temelj raziskovalne identitete** IK, saj zagotavlja, da naše delo ostaja v ospredju kriminološkega raziskovanja in prispeva k znanstvenemu in družbenemu napredku. Kriminologija kot veda mora **usklajevati teoretične, aplikativne in v politike usmerjene raziskave**. Le tako lahko zagotovi, da pridobljena spoznanja ne prispevajo le k razvoju znanosti, temveč tudi vplivajo na dejanske prakse v pravosodju in pri oblikovanju politik. Krepitev naše zavezanosti **pretehtanim in visokokakovostnim** raziskavam utrjuje vlogo inštituta kot vodilnega centra za ustvarjanje kriminološkega znanja in prenašanje tega znanja v prakso.

Jedro te zaveze predstavlja **tradicija humanistične kriminologije**, ki v naše raziskave kot vodilna načela vključuje človekove pravice, temeljne svoboščine in etiko. Kriminološko raziskovanje mora odražati **v pravičnost usmerjeno, družbeno odgovorno in vključujočo perspektivo, ki poudarja pravičnost, dostojanstvo in dobrobit posameznikov**. Z zagovarjanjem empirično podprtega, sorazmernega in humanega odzivanja na kriminaliteto prispevamo h kriminološkim razpravam, ki presegajo kaznovalne in represivne okvire ter spodbujajo družbeno odgovorne in etično neoporečne pravosodne politike.

Eden od najbolj oprijemljivih kazalnikov znanstvene odličnosti je **ustvarjanje visokokakovostnih raziskovalnih rezultatov**. IK si tako prizadeva za spodbujanje in povečanje števila objav v najboljših revijah in pri mednarodno priznanih založbah, s čimer zagotavlja da je delo raziskovalcev metodološko zanesljivo, široko dostopno in vplivno. Znanstvene publikacije in mednarodno raziskovalno udejstvovanje služijo kot glavna merila kakovosti in prepoznavnosti raziskav ter dokazujejo pomembnost in verodostojnost našega dela v kriminologiji in širše.

Z usidranjem znanstvene odličnosti v raziskovalno kulturo in etično delovanje ta cilj krepi vlogo IK kot **vodilne znanstvene ustanove na področju kriminologije** ter utrjuje našo zavezanost intelektualni integriteti, raziskavam z velikim učinkom in trajnemu znanstvenoraziskovalnemu udejstvovanju.

### Ukrepi

Za zagotavljanje in ohranjanje znanstvene odličnosti bo inštitut uvedel strukturirane mehanizme za krepitev kakovosti raziskav, spodbujanje raziskovalnega sodelovanja ter zagotavljanje stalnega napredka in izboljšav.

Ključni mehanizem za ohranjanje visoke kakovosti raziskav je **vzpostavitev notranjega sistema recenzij** glavnih raziskovalnih izsledkov pred oddajo v revije z visokim vplivom. Ta sistem zagotavlja strog nadzor kakovosti, ki raziskovalcem omogoča izpopolnjevanje argumentov, izboljšanje metodologij ter povečanje jasnosti in vpliva njihovih ugotovitev. S spodbujanjem kulture konstruktivne znanstvene kritike želimo krepiti možnosti za objavo v vrhunskih akademskih publikacijah.

Poleg opisanih internih recenzijskih postopkov bodo potekali tudi **letni sestanki za ocenjevanje kakovosti raziskav**. Na teh srečanjih bodo raziskovalci imeli priložnost predstaviti in kritično ovrednotiti svoje tekoče projekte ter zagotoviti njihovo usklajenost s strateškimi raziskovalnimi cilji inštituta. S spodbujanjem skupnega razmisleka, strukturiranih povratnih informacij in metodološke natančnosti bodo ti sestanki prispevali k višji kakovosti in večjemu vplivu raziskav.

Znanstvena odličnost zahteva tudi **priznanje in nagrajevanje izjemnih prispevkov**. Da bi raziskovalce spodbudili k odličnemu raziskovalnemu delu, bo IK uvedel mehanizme spodbujanja, preko katerih bo nagrajeval vrhunske dosežke na področju raziskovalne kakovosti, etične integritete in mednarodnega sodelovanja. Med te spodbude bodo sodile nagrade za izjemne objave, institucionalno priznanje za pridobitev prestižnih raziskovalnih sredstev ter dodatna podpora raziskovalcem, katerih delo pomembno prispeva k razvoju kriminološke znanosti.

### Kazalniki in cilji

Za spremljanje napredka in merjenje uspešnosti teh prizadevanj smo določili tri ključne kazalnike:

1. **Število mednarodno odmevnih objav (npr. revije, uvrščene v Scopus/WoS s faktorjem vpliva, zborniki, monografije)**
  - a. **Izhodiščna vrednost: 25 objav** v mednarodno priznanih akademskih publikacijah.
  - b. **Cilj:** vsaj **50 objav** v mednarodno priznanih akademskih publikacijah (če ni navedeno drugače, se cilji nanašajo na celotno obdobje financiranja).
  - c. **Utemeljitev:** Objave so glavno merilo znanstvene odličnosti, saj odražajo raziskovalno produktivnost, kakovost, raziskovalni vpliv in institucionalno prepoznavnost. Vključevanje znanstvenih člankov, zbornikov in monografij zagotavlja, da v kazalnik zajamemo raznolik obseg znanstvenih prispevkov, ki so značilni za področje kriminologije.
2. **Število raziskovalnih dejavnosti, ki jih kot odlične priznajo zunanji strokovnjaki (npr. nagrade, vabljeni plenarni predavanja, visoko kompetitivni raziskovalni EU projekti)**
  - d. **Izhodiščna vrednost: 30 dejavnosti** z zunanjim strokovnim priznanjem.
  - e. **Cilj:** vsaj **80 dejavnosti** z zunanjim strokovnim priznanjem.
  - f. **Utemeljitev:** Zunanje strokovno priznanje - od prestižnih akademskih nagrad do vabljenih plenarnih predavanj in konkurenčnih raziskovalnih sredstev - dokazuje verodostojnost in vpliv naših raziskav zunaj inštituta. Ti kazalniki odličnosti potrjujejo, da je naše delo cenjeno v svetovni kriminološki skupnosti.
3. **Število organiziranih znanstvenih dogodkov in mednarodnih sodelovanj**
  - g. **Izhodiščna vrednost: 40 znanstvenih dogodkov** in z njimi povezanih mednarodnih sodelovanj.
  - h. **Cilj:** Vsaj **60 znanstvenih dogodkov** in z njimi povezanih mednarodnih sodelovanj.
  - i. **Utemeljitev:** Znanstvena odličnost ne more obstajati v izolaciji; ključ do kakovostnih raziskav so aktivna akademska izmenjava in sodelovanje. Z vzpostavljanjem mednarodnih mrež, organiziranjem znanstvenih dogodkov in spodbujanjem mednarodnega sodelovanja povečujemo prepoznavnost, vpliv in doseg naših raziskav ter ostajamo dejavni soudeleženci v globalnih kriminoloških razpravah.

## Cilj 2: Spodbujanje interdisciplinarnih kriminoloških raziskav

### Osnovna kategorija: Znanstvena odličnost

Kriminologija je že od svojega rojstva izrazito **interdisciplinarna veda**, saj črpa iz prava, filozofije, psihologije, sociologije, politologije ter vse bolj tudi iz podatkovne znanosti in digitalne humanistike. Razumevanje kriminalitete, pravosodja in družbenega nadzorstva zahteva pristop, ki **presega posamezne znanstvene discipline** in vključuje spoznanja različnih področij, kar omogoča **celovitejši in večplasten pogled** na sodobne izzive v kriminologiji.

S povezovanjem kriminologije s **pravom in politologijo** poglobljamo vpogled v pravne okvire, upravljanje in odzivanje politike. Povezave s **psihologijo in sociologijo** izboljšujejo naše razumevanje kriminalnega vedenja, sistemskih neenakosti in družbenih struktur, medtem ko **podatkovna znanost in digitalna humanistika** širita analitična orodja za preučevanje kriminalitete, pravosodnih postopkov in javnega dožemanja. V času, ko družbo vse bolj zaznamujejo **tehnološke spremembe**, mora kriminologija kritično obravnavati teme, kot so **digitalno upravljanje, algoritmična pravičnost, nadzorovanje in napovedna analitika**, da bi ocenila tako njihove potenciale kot tveganja. Interdisciplinarno raziskovalno sodelovanje bo IK omogočilo **razvoj naprednih raziskovalnih metodologij**, ki bodo kritično preučevale **tako potencialne koristi kot tveganja** nastajajočih tehnologij.

Poleg tradicionalnih akademskih pristopov z **umetnostjo povezano raziskovanje in netradicionalne metode** ponujajo alternativne narative in načine razumevanja kriminalitete in pravosodja ter omogočajo poglobljeno vključevanje strokovne in širše javnosti v kritično refleksijo. **Vizualna kriminologija, digitalno pripovedništvo in raziskovanje na podlagi performansa** lahko prispevajo h kriminološki vednosti tako, da postavljajo pod vprašaj prevladujoče pripovedi in ponujajo drugačne poglede na pravičnost in družbeni nadzor.

Z razvijanjem **skupnih raziskovalnih iniciativ, akademskih partnerstev in interdisciplinarnih sodelovanj** želi IK s tem ciljem prispevati k temu, da **kriminologija ostane dinamično in razvijajoče se področje**, ki z znanstveno odličnostjo, inovativnostjo in kritično poglobljenostjo obravnava kompleksne družbene izzive.

### Ukrepi

V ta namen bo IK **aktivno spodbujal interdisciplinarne raziskovalne projekte**, ki kriminologijo povezujejo s pravom, filozofijo, politologijo, digitalno humanistiko in umetniškim raziskovanjem. Ta sodelovanja bodo spodbujala izmenjavo znanja in metodološke inovacije ter zagotavljala aktivno vpetost kriminologije v širše akademske in politične razprave.

Poleg tega bo inštitut organiziral **interdisciplinarne raziskovalne dogodke**, kot so konference, simpoziji in delavnice, da bi omogočil meddisciplinarni dialog in krepitev medsebojnih povezav. Te pobude bodo služile kot platforma za razvoj skupnih raziskovalnih agend in utrjevanje sodelovalnih mrež.

Inštitut se zaveda tudi vrednosti ustvarjalnih metodologij, zato bo podpiral tudi **umetniške in netradicionalne raziskovalne metode v kriminologiji**. To vključuje na primer tudi spodbujanje vizualne kriminologije, digitalnega pripovedništva in raziskav, ki temeljijo na performansih, ki ponujajo alternativne načine raziskovanja kriminalitete, pravosodja in družbenega nadzorstva ter hkrati krepijo vključevanje javnosti in kritično kriminološko raziskovanje.

### Kazalniki in cilji

Za spremljanje napredka in merjenje uspešnosti interdisciplinarnih raziskovalnih pobud se bodo uporabljali naslednji kazalniki:

1. **Število iniciranih interdisciplinarnih raziskovalnih projektov**
  - a. **Izhodišče: 15 projektov**, ki izrecno povezujejo kriminologijo z vsaj eno drugo znanstveno disciplino.
  - b. **Cilj:** vsaj **25 projektov**, ki izrecno povezujejo kriminologijo z vsaj eno drugo znanstveno disciplino.
  - c. **Utemeljitev:** Moč interdisciplinarnih raziskav se kaže v razvoju skupnih projektov, pri katerih kriminologija izkorišča prednosti interdisciplinarnih perspektiv in metodoloških inovacij.
2. **Število skupnih objav in dogodkov v sodelovanju z drugimi disciplinami**
  - d. **Izhodišče: 15 skupnih objav** ali skupnih znanstvenih dogodkov, pri katerih sodeluje vsaj ena druga znanstvena disciplina.
  - e. **Cilj:** vsaj **40 skupnih objav** ali znanstvenih dogodkov, v katerih sodelujejo raziskovalci s področja kriminologije in vsaj ene druge znanstvene discipline.

f. **Utemeljitev:** Raziskovalni rezultati, ki izhajajo iz interdisciplinarnega sodelovanja, zagotavljajo, da kriminološke raziskave ostajajo raznolike, temeljijo na različnih perspektivah in so relevantne za širše akademske in politične razprave.

### Cilj 3: Spodbujanje metodoloških inovacij in diverzifikacije v kriminologiji, vključno s pristopi, ki temeljijo na umetni inteligenci

#### Osnovna kategorija: Znanstvena odličnost

Metodološke inovacije so nujne, da kriminologija ostaja dinamična in razvojno naravnana disciplina, ki se učinkovito odziva na zapletene družbene izzive, povezane z deviantnostjo, kriminaliteto, kazenskim pravosodjem in družbenim nadzorstvom. Pristop, ki združuje **teoretične, kvalitativne, kvantitativne in računalniško podprte metode**, krepi to področje, saj zagotavlja, da so kriminološke raziskave hkrati teoretično utemeljene in empirično verodostojne.

Ta cilj odraža zavezanost IK **metodološki raznolikosti**, ki združuje **uveljavljene metode z novimi tehnologijami**, da bi razširila obseg in povečala vpliv kriminoloških raziskav.

Ključni vidik metodološkega napredka je **uravnoteženo vključevanje tradicionalnih in novih raziskovalnih tehnik**. Kvalitativne metode zagotavljajo poglobljenost, kontekst in narativne vpoglede, računalniške tehnike, kot sta analiza, ki jo poganja umetna inteligenca, in obdelava velikih količin podatkov, pa omogočajo obsežne in podatkovno intenzivne raziskave. Z razvojem novih analitičnih okvirov želimo zagotoviti, da lahko kriminološke raziskave učinkovito izkoristijo tehnološki napredek in hkrati ohranijo kritične interpretativne pristope, ki so temeljni za to področje.

Poleg tehnoloških orodij morajo biti **inovativne kriminološke raziskave** tudi **vključujoče in participativne**. Državljska znanost in digitalne raziskave, v katere je vključena skupnost, omogočajo, da h kriminološkemu raziskavam prispevajo tudi neakademski deležniki prispevati, zaradi česar so te bolj prilagojene družbeni realnosti. Redne **povratne informacije deležnikov** omogočajo raziskovalcem kontinuirano izboljševanje metod, zaradi česar so kriminološke raziskave ustrežnejše in bolj prilagodljive sodobnim izzivom.

S spodbujanjem **metodoloških inovacij** želimo s tem ciljem zagotoviti, da IK ostane v ospredju kriminološkega raziskovanja, ki ustvarja **mednarodno odmevne, metodološko rigorozne, družbeno odzivne in uporabne** raziskovalne izsledke.

#### Ukrepi

Za doseganje in vzdrževanje metodoloških inovacij bo IK **poglobljal in razvijal različne raziskovalne pristope ter metodologije**, kar bo raziskovalcem omogočilo učinkovito analiziranje kriminalitete, pravosodja, družbenega nadzora v hitro spreminjajočem se družbenem okolju. To vključuje tradicionalne kvalitativne in kvantitativne tehnike skupaj s pristopi, ki jih poganja umetna inteligenca, računalniškimi orodji in aplikacijami podatkovne znanosti.

Ključni vidik tega cilja je **usposabljanje raziskovalcev za uporabo različnih metodologij**. Inštitut bo organiziral **specializirana usposabljanja za uporabo umetne inteligence, digitalnih raziskovalnih metodah, etnografskih tehnikah in teoretičnih pristopov**. Inštitut bo tako zagotovil, da bodo raziskovalci pri svojem delu uporabljali najsodobnejše metodologije. Usposabljanja bodo olajšala interdisciplinarno učenje ter povečala raziskovalno zmogljivost tako mlajših kot bolj izkušenih raziskovalcev.

Poleg tega bo inštitut **spodbujal participativne raziskovalne metode v kriminologiji**, zlasti sodelovanje s skupnostmi, pravosodnimi institucijami in zainteresiranimi deležniki s področja oblikovanja politik. Z vključevanjem javnosti in izkušenj iz prakse bodo kriminološke raziskave bolj odražale družbeno realnost in bolj služile pri oblikovanju na dokazih utemeljenih politik.

Inštitut bo **razvil digitalno raziskovalno infrastrukturo**, ki bo podpirala **medinstitucionalno sodelovanje** in raziskovalcem zagotavljala dostop do relevantnih podatkovnih zbirk ter naprednih orodij za zbiranje, analizo, vizualizacijo podatkov in interdisciplinarno raziskovanje.

#### Kazalniki in cilji

Za spremljanje napredka in merjenje uspešnosti interdisciplinarnih raziskovalnih pobud se bodo uporabljali naslednji kazalniki:

1. **Število raziskovalnih pobud, ki uporabljajo različne metodologije, vključno z digitalnimi orodji**
  - a. **Izhodišče:** 3 raziskovalni projekti, ki vključujejo različne metode.
  - b. **Cilj:** vsaj 10 raziskovalnih projektov, ki vključujejo različne metode.
  - c. **Utemeljitev:** Metodološka raznolikost povečuje globino in prilagodljivost raziskav ter zagotavlja, da kriminološke raziskave ostajajo dosledne, inovativne in relevantne.
2. **Število raziskovalcev, usposobljenih za različne metodologije**
  - d. **Izhodišče:** 5 raziskovalcev, usposobljenih za različne metodologije.
  - e. **Cilj:** 20 raziskovalcev, usposobljenih za različne metodologije.
  - f. **Utemeljitev:** Krepitev metodoloških zmogljivosti zagotavlja, da lahko raziskovalci učinkovito uporabljajo nova orodja in tehnike, kar krepi tako njihovo individualno strokovnost kot tudi raziskovalne dosežke institucije.
3. **Število participativnih raziskovalnih projektov, ki vključujejo neakademske deležnike**
  - g. **Izhodišče:** 10 participativnih raziskovalnih pobud.
  - h. **Cilj:** vsaj 27 participativnih raziskovalnih pobud.
  - i. **Utemeljitev:** Vključevanje deležnikov spodbuja ustvarjanje znanjav skupnosti in zagotavlja, da raziskave ostajajo družbeno vplivne ter relevantne za oblikovanje politik.

### Cilj 4: Krepitev etičnih standardov in vključujočega pristopa

#### Osnovna kategorija: Znanstvena odličnost

Ohranjanje visokih etičnih standardov in zagotavljanje vključujočega pristopa v kriminoloških raziskavah sta ključna za verodostojnost našega dela, razvoj področja ter njegov vpliv na politiko in družbo. Ker se kriminološke raziskave vse bolj osredotočajo na občutljive osebne podatke, ranljive

družbene skupine in nastajajoče tehnologije, so **trdni etični okviri** bistveni za zagotavljanje preglednosti, odgovornosti in etične neoporečnosti. IK je zavezan krepitvi **mehanizmov raziskovalne integritete**, ki varujejo etično skladnost in vključevanje, zlasti z razvojem inovativnih metodologij in širjenjem digitalnih raziskav.

Sodobne raziskave morajo slediti **načelom odprte znanosti**, saj to zagotavlja, da so raziskovalni rezultati dostopni, pregledni in ponovljivi. Upoštevanje podatkovnih načel FAIR (*Findable, Accessible, Interoperable, and Reusable*) spodbuja odgovorne raziskovalne prakse ter krepí izmenjavo znanja med disciplinami in mednarodnimi raziskovalnimi skupnostmi.

Spodbujanje vključujočih raziskovalnih praks je ključno za **razumevanje različnih perspektiv** na kriminaliteto, viktimizacijo in pravosodje. IK si prizadeva razvijati raziskave, ki so občutljive na spol, so medsektorske in usmerjene k pravičnosti, s čimer zagotavlja, da so glasovi marginaliziranih in premalo zastopanih skupin vključeni v kriminološko raziskovanje. Z vključevanjem kot temeljnim raziskovalnim načelom krepimo **celovitost, pravičnost in družbeni vpliv** našega dela.

## Ukrepi

Za uresničevanje visokih etičnih standardov bo inštitut **razširil programe usposabljanja** o etičnih raziskavah, pri čemer bo posebno pozornost namenil odgovorni uporabi umetne inteligence, varstvu osebnih podatkov ter varovanju dobrobiti udeležencev raziskav. Te pobude bodo raziskovalcem zagotovile ključna znanja in veščine za soočanje z etičnimi izzivi, zlasti pri raziskavah, ki vključujejo digitalne metodologije in ranljive skupine.

Poleg tega bo inštitut vzpostavil **mehanizme za notranjo etično presojo** kriminoloških raziskav, s čimer bo okrepil odgovornost pri njihovem načrtovanju in izvajanju. Ti mehanizmi se bodo nenehno nadgrajevali, da bodo odražali najboljše mednarodne prakse in se prilagajali razvoju etičnih smernic.

Pomembna prednostna naloga ostaja tudi **spodbujanje vključujočih in medsektorskih raziskovalnih praks** ter podpiranje projektov, ki dajejo prednost pravičnosti in raznolikim perspektivam. S podpiranjem raziskav, ki osvetljujejo izkušnje premalo zastopanih skupnosti, inštitut prispeva k družbeno angažirani in odzivni kriminološki disciplini.

## Kazalniki in cilji

- Število dogodkov z usposabljanjem o etičnih raziskovalnih praksah in politikah odprte znanosti**
  - Izhodiščna vrednost: 3 dogodki** o etičnem usposabljanju in politikah odprte znanosti.
  - Cilj:** vsaj **10 dogodkov** o etičnem usposabljanju in politikah odprte znanosti.
  - Utemeljitev:** Etično usposabljanje zagotavlja, da so raziskovalci opremljeni s potrebnim znanjem in orodji za obvladovanje zapletenih etičnih vprašanj, pri čemer ohranjajo raziskovalno integriteto.
- Število etičnih presoj, izvedenih na leto**
  - Izhodiščna vrednost: n/a**
  - Cilj:** Vzpostavitev mehanizmov notranjega etičnega upravljanja in izvedba vsaj **dveh etičnih pregledov** na leto.
  - Utemeljitev:** Vzpostavitev močnih mehanizmov etičnega upravljanja zagotavlja, da se pri raziskavah upoštevajo visoki etični standardi, ter krepí preglednost in odgovornost.

## Cilj 5: Razširitev mednarodnega sodelovanja in prepoznavnosti IK

**Osnovna kategorija:** *Mednarodno sodelovanje*

**Sekundarna kategorija:** *Znanstvena odličnost*

Kriminološko raziskovanje postaja vse bolj **globalno**, saj zahteva mednarodno sodelovanje, primerjalne analize ter povezovanje z različnimi pravnimi in pravosodnimi sistemi. Da bi IK ohranil svojo osrednjo vlogo v mednarodnem kriminološkem diskurzu, mora okrepiti partnerstva, dodatno razvijati mobilnost raziskovalcev in se aktivno vključevati v evropske ter mednarodne raziskovalne programe.

Sodelovanje v **vodilnih raziskovalnih programih**, kot sta Obzorje Evropa in Norveški finančni mehanizem, ter povezovanje s Svetom Evrope, Generalnim direktoratom za pravosodje pri Evropski komisiji, agencijami Združenih narodov in drugimi ključnimi akterji ne le krepí raziskovalni profil inštituta, temveč tudi omogoča **financiranje visokokakovostnih, mednarodno relevantnih raziskovalnih projektov**. Vključevanje v te mreže in delovne programe raziskovalcem odpira dostop do najsodobnejših metodologij in podatkov, primerjalnih študij primerov ter priložnosti za sodelovanje z javnimi organi in uglednimi strokovnjaki, kar dodatno bogati njihove akademske prispevke.

Poleg projektnega raziskovalnega sodelovanja je **mednarodna mobilnost raziskovalcev** ključnega pomena za spodbujanje **izmenjave znanj, razvoj strokovnih kompetenc in interdisciplinarno povezovanje**. Gostovanje tujih raziskovalcev, organizacija poletnih in jesenskih šol ter programi akademskih izmenjav zagotavljajo, da IK ostaja osrednje vozlišče globalnih kriminoloških razprav, ki privablja mednarodne strokovnjake, hkrati pa lastnim raziskovalcem omogoča sodelovanje z vodilnimi akademiki s področja kriminologije in sorodnih disciplin.

Z utrjevanjem svoje institucionalne prepoznavnosti v globalni kriminologiji IK ne le širi raziskovalne priložnosti, temveč tudi krepí **svoj vpliv pri oblikovanju pravosodnih politik** in mednarodnih razprav.

## Ukrepi

Za povečanje udeležbe v evropskih in mednarodnih raziskovalnih programih bo IK raziskovalcem zagotavljal **usposabljanje in podporo pri prijavah na mednarodne razpise**, kot je Obzorje Evropa. S tem bo poskrbel, da bodo raziskovalci ustrezno pripravljeni za pridobivanje konkurenčnih raziskovalnih sredstev ter za sodelovanje v projektih in publikacijah z velikim akademskim in družbenim učinkom.

IK bo **ohranjal obstoječa in vzpostavljal nova dolgoročna mednarodna partnerstva** s ključnimi akademskimi ustanovami, raziskovalnimi organizacijami s področja kriminologije in sorodnih disciplin ter ustreznimi javnimi institucijami. Ta partnerstva bodo omogočala skupne raziskovalne projekte, soavtorstvo znanstvenih objav in primerjalne kriminološke študije, kar bo zagotovilo, da bodo raziskave IK globalno relevantne in vpete v mednarodne akademske mreže.

Za podporo globalni mobilnosti raziskovalcev bo IK razvil **strukturirane programe za gostujoče znanstvenike ter akademske izmenjave**. Te pobude bodo tako mlajšim kot uveljavljenim raziskovalcem omogočile sodelovanje z mednarodnimi akademskimi skupnostmi, izmenjavo strokovnega znanja in izkušenj ter razvoj skupnih projektov z znanstveniki iz različnih okolij.

#### Kazalniki in cilji

1. **Število mednarodnih raziskovalnih sodelovanj (npr. soavtorske publikacije in partnerstva v raziskovalnih projektih)**
  - a. **Izhodiščna vrednost:** 20 mednarodnih sodelovanj.
  - b. **Cilj:** vsaj 60 mednarodnih sodelovanj.
  - c. **Utemeljitev:** Aktivna sodelovanja z mednarodnimi raziskovalnimi ustanovami kažejo na globalno akademsko angažiranost in vpliv inštituta. Spremljanje skupnih raziskovalnih rezultatov in sodelovanja v raziskovalnih projektih zagotavlja, da je inštitut smiselno vključen v mednarodne kriminološke mreže.
2. **Število podprtih izmenjav raziskovalcev**
  - d. **Izhodiščna vrednost:** 3 izmenjave ali dodeljena nepovratna sredstva za mobilnost.
  - e. **Cilj:** 10 podeljenih izmenjav ali štipendij za mobilnost.
  - f. **Utemeljitev:** Spodbujanje mobilnosti raziskovalcev s programi gostujočih znanstvenikov, poletnimi šolami in izmenjavami krepi prenos znanja, strokovni razvoj in medinstitucionalno sodelovanje ter zagotavlja, da Inštitut ostaja ključni akter v svetovnem kriminološkem diskurzu.

#### Cilj 6: Krepitev raziskovalnih zmogljivosti in podpora raziskovalcem na začetku kariere

##### Osnovna kategorija: *Znanstvena odličnost*

Znanstvena odličnost ni odvisna le od vrhunskih raziskav, temveč tudi od **vlaganja v raziskovalce na vseh stopnjah** njihove poklicne poti, da bi spodbudili uspešno in trajnostno raziskovalno okolje. Močna institucionalna raziskovalna zmogljivost zahteva **podporni akademski ekosistem**, ki raziskovalcem omogoča dostop do usposabljanja, mentorstva in priložnosti za poklicni razvoj. Poseben poudarek je namenjen **raziskovalcem na začetku kariere**, ki se soočajo z izzivi pri pridobivanju financiranja, objavljanju in poklicnem napredovanju.

Zagotavljanje **raznolikega, vključujočega in uravnoteženega raziskovalnega okolja** krepi tako poklicno pot posameznika kot tudi odpornost institucije. S **spodbujanjem odličnosti v akademskem pisanju, pridobivanju štipendij in vodenju** IK raziskovalcem omogoča, da napredujejo v svoji karieri ter hkrati prispevajo k razvoju visokokakovostne kriminološke znanosti. Poleg tega IK s **spodbujanjem mednarodne mobilnosti** pomaga raziskovalcem širiti svoja strokovna omrežja, pridobivati interdisciplinarno vpetost in krepiti svoj poklicni profil v svetovnem raziskovalnem prostoru.

Poleg raziskovalne produktivnosti je **zdravo in trajnostno delovno okolje** ključnega pomena za dolgoročno sodelovanje in dobrobit zaposlenih. IK je zavezan k **spodbujanju ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem, podpori duševnega zdravja ter vzpostavljanju institucionalnih politik, ki zagotavljajo pravično porazdelitev delovne obremenitve in poklicno trajnost**. Ustvarjanje vključujoče in dobro podprte akademske skupnosti krepi sposobnost IK, da pritegne in zadrži nadarjene posameznike, hkrati pa utrjuje njegovo zavezanost etičnim raziskovalnim praksam in družbeni odgovornosti.

#### Ukrepi

Za izboljšanje raziskovalnih zmogljivosti in poklicnega razvoja bo IK izvajal **strukturirane programe usposabljanja, ki bodo zajemali pisanje prijav za raziskovalna sredstva, akademsko objavljanje, upravljanje raziskav in razvoj vodstvenih kompetenc**. Ti programi bodo raziskovalcem in podpornemu osebju na vseh ravneh zagotovili ključna znanja za uspešno pridobivanje financiranja, objavljanje v vodilnih akademskih revijah ter prevzemanje vodilnih vlog v raziskovalni skupnosti.

IK se zaveda pomena mednarodnega sodelovanja, zato bo raziskovalcem omogočil **finančno podporo za udeležbo na konferencah, delavnicah in mednarodnih izmenjavah**. S tem bodo lahko vzpostavljali globalna raziskovalna omrežja, sodelovali z različnimi institucijami ter pridobili vpogled v raznolike raziskovalne pristope. Hkrati bo IK podpiral **tudi strokovno rast podpornega osebja**, ki ima ključno vlogo pri zagotavljanju učinkovitega raziskovalnega okolja.

Za krepitev dolgoročnega poklicnega vključevanja bo IK razvil **strukturirane poti poklicnega napredovanja tako za raziskovalce kot za podporno osebje**, pri čemer bo posebna pozornost namenjena raziskovalcem na začetku kariere. Dostop do institucionalnih podpornih mehanizmov jim bo omogočal strokovni razvoj in večjo poklicno stabilnost.

Poleg tega bo IK **dejavno spodbujal podporno in trajnostno delovno okolje** z izvajanjem politik usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, programov za podporo duševnemu zdravju ter institucionalnih pobud, ki zagotavljajo pravično porazdelitev delovne obremenitve. Te pobude bodo raziskovalcem omogočale ohranjanje strokovne odličnosti, hkrati pa dajale prednost njihovi dobrobiti in dolgoročni vzdržnosti kariere.

#### Kazalniki in cilji

1. **Število raziskovalcev na začetku kariere, ki so se usposabljali v programih mentorstva**
  - a. **Izhodiščna vrednost:** usposabljanje 3 raziskovalcev na začetku kariere.
  - b. **Cilj:** Vsaj 7 usposobljenih raziskovalcev na začetku kariere.
  - c. **Utemeljitev:** Mentorstvo je ključni dejavnik akademskega uspeha in poklicnega razvoja, saj zagotavlja, da so mlajši raziskovalci deležni usmerjanja, podpore in priložnosti za mreženje.
2. **Število pobud za usposabljanje na področju znanj in spretnosti**
  - d. **Izhodiščna vrednost:** 8 programov usposabljanja.
  - e. **Cilj:** vsaj 15 programov usposabljanja.
  - f. **Utemeljitev:** Zagotavljanje visokokakovostnega usposabljanja na področju pridobivanja raziskovalnih veščin, pridobivanja sredstev in vodenja je bistvenega pomena za poklicno napredovanje in dolgoročno krepitev institucionalnih zmogljivosti.
3. **Pobude za spodbujanje dobrega počutja zaposlenih**
  - g. **Izhodiščna vrednost:** 2 institucionalni pobudi na leto.

- h. Cilj: vsaj **3 institucionalne pobude, osredotočene na duševno zdravje, usklajevanje poklicnega in družinskega življenja ter vključevanje na delovnem mestu**, na leto.
- i. **Utemeljitev:** Trajnostna raziskovalna okolja zahtevajo zdrave, zavzete in motivirane raziskovalce. Institucionalne politike, ki podpirajo duševno zdravje, obvladovanje delovnih obremenitev in prožno ureditev dela, prispevajo k večjemu zadovoljstvu na delovnem mestu, ohranjanju zaposlenih in dolgoročnemu vplivu raziskav.

## Cilj 7: Krepitev sodelovanja z deležniki in vpliva na oblikovanje politik

**Osnovna kategorija:** *Družbeni in gospodarski vpliv*

**Sekundarna kategorija:** *Znanstvena odličnost*

Kriminološke raziskave so najbolj družbeno relevantne takrat, ko se prevedejo v konkretne reforme politik in institucionalne spremembe. Da akademske raziskave ne bi ostale ločene od procesov odločanja v resničnem svetu, IK daje prednost **aktivnemu sodelovanju z oblikovalci politik, pravniki in akterji civilne družbe** na nacionalni, evropski in mednarodni ravni.

Zapletenost upravljanja kriminalitete, pravosodja in varnosti zahteva **z dokazi podprto oblikovanje politik, ki temelji na temeljitih znanstvenih raziskavah**. Zavezanost IK človekovim pravicam, pravni državi, socialni pravičnosti in demokratičnemu upravljanju zagotavlja, da so njegova politična **priporočila utemeljena na etičnih, pravičnih in empirično preverjenih okvirih**. Krepitev sodelovanja z vladnimi institucijami, organi pregona, pravosodnimi organi in mednarodnimi organizacijami, ki delujejo na področju preprečevanja in preganjanja kriminalitete ter krepitve pravne države in pravosodnih reform, omogoča, da **kriminološka spoznanja neposredno vplivajo** na pravne reforme, pravosodne politike in institucionalne prakse.

Poleg formalnega oblikovanja politik ima ključno vlogo tudi **sodelovanje z organizacijami civilne družbe in kulturnimi ustanovami**, ki povezuje raziskave s potrebami skupnosti. Z vključevanjem nevladnih organizacij, zagovorniških skupin in mednarodnih organov IK zagotavlja, da rezultati njegovih raziskav ne vplivajo le na politiko, temveč tudi **na prizadevanja za pravičnost, človekove pravice in institucionalno odgovornost**.

Ta pristop, ki vključuje širok spekter deležnikov, **krepi praktični pomen kriminoloških raziskav** ter zagotavlja njihov prispevek k naprednim pravnim reformam, institucionalni preglednosti in na dokazih temelječemu upravljanju.

### Ukrepi

Za okrepitev strokovne podpore pri oblikovanju politik bo IK dejavno pripravljala **priporočila, prilagojena nacionalnim in evropskim oblikovalcem politik**. Ta priporočila bodo **kompleksne kriminološke raziskave preoblikovala v uporabna spoznanja** ter vladam, zakonodajalcem in pravosodnim organom zagotovila jasne, na dokazih temelječe smernice za reforme na področju kazenskega pravosodja.

Poleg tega bo IK sodeloval na **posvetovalnih srečanjih z deležniki** v vladi, organih kazenskega pregona in pravosodnih institucijah ter tako prispeval k vključevanju raziskovalnih ugotovitev v institucionalne procese odločanja. Ta posvetovanja bodo potekala v obliki okroglih miz, strokovnih skupin in svetovalnih dejavnosti, v okviru katerih bodo raziskovalci IK prispevali k razvoju politik na področju kazenskega pravosodja, varnosti in pravnih reform.

IK bo razširil tudi **sodelovanje s civilno družbo in mednarodnimi organizacijami**, saj prepozna, da se oblikovanje in izvajanje politik ne odvija izključno v okviru državnih institucij. Sodelovanje z organizacijami za človekove pravice, kulturnimi ustanovami in mednarodnimi pravosodnimi organi bo prispevalo k prenosu raziskovalnih spoznanj v skupnostne pobude, ki spodbujajo pravičnost, vključevanje in odgovorno upravljanje na različnih ravneh.

### Kazalniki in cilji

1. **Število sodelovanj z zainteresiranimi deležniki (npr. članstvo v svetovalnih organih na nacionalni in mednarodni ravni, politična priporočila, okrogle mize, posvetovanja)**
  - a. **Izhodiščna vrednost: 15 sodelovanj z zainteresiranimi deležniki**
  - b. **Cilj: Vsaj 35 sodelovanj z zainteresiranimi deležniki.**
  - c. **Utemeljitev:** Redno sodelovanje z **vladnimi, pravnimi in civilnodružbenimi akterji** zagotavlja, da kriminološke raziskave **aktivno prispevajo k oblikovanju politik, pravnih okvirov in institucionalnih reform**.

## Cilj 8: Izboljšanje razumevanja javnosti o kriminaliteti in pravosodju

**Osnovna kategorija:** *Družbeni in gospodarski vpliv*

Razumevanje javnosti o kriminaliteti, pravosodju in družbenem nadzoru pogosto oblikujejo senzacionalistični medijski narativi, burne politične razprave in družbene skrbi, namesto jasnih, na dokazih temelječih raziskav. Ta **razkorak med akademskim znanjem in javnim dojemanjem lahko vodi do napačnih predstav, politik, ki temeljijo na strahu, ter pretirano kaznovalnih pravosodnih pristopov**, ki niso skladni z empiričnimi dokazi in ne prispevajo k mirnemu sobivanju v družbi. IK si prizadeva premostiti ta razkorak z **zagotavljanjem dostopnosti, preglednosti in vključevanja javnosti v kriminološke raziskave**.

Dobro obveščena javnost je ključnega pomena za demokratično odločanje, učinkovit razvoj politik in krepitev zaupanja v pravosodne institucije. **Širjenje znanstvenih spoznanj, vzpostavljanje partnerstev s kulturnimi ustanovami in medijskimi organizacijami ter preprečevanje dezinformacij** zagotavljajo, da se kriminološke ugotovitve smiselno in učinkovito vključujejo v javni diskurz.

Poleg tradicionalnih akademskih publikacij je pomembno, da se raziskave prenesejo tudi v **dostopne in privlačne oblike za raznolika občinstva**. Z javnimi predavanji, podcasti, digitalnimi mediji in prosto dostopnimi viri s področja kriminologije si IK prizadeva poglobiti razumevanje javnosti o kriminaliteti in pravosodju, hkrati pa kompleksna kriminološka vprašanja predstaviti na jasn in pronicljiv način.

Z zagotavljanjem, da znanstvena dognanja dosežejo širšo javnost, želi IK prispevati **k bolj informirani, kritično angažirani in k pravičnosti usmerjeni družbi**, v kateri so politike na področju kriminalitete in pravosodja utemeljene na znanstvenih raziskavah, ne pa na narativih, ki izhajajo iz strahu, ali

ciljih, ki jih narekujejo interesi dobička.

## Ukrepi

Za okrepitev sodelovanja z javnostjo bo IK **razširil svoje dejavnosti komuniciranja znanosti z različnimi oblikami**, vključno s podcasti, blogi, javnimi predavanji in nastopi v medijih. Te pobude bodo **kompleksne kriminološke raziskave preoblikovale v dostopna spoznanja** ter zagotovile, da bodo empirične ugotovitve široko dosegljive oblikovalcem politik, novinarjem, učiteljem, predavateljem in širši javnosti.

Ključni del te strategije je **razvoj prosto dostopnih kriminoloških virov** prek **podatkovnega centra IK Data-Hub**, vključno s infografikami, pojasnjevalnimi videoposnetki in praktičnimi orodji. Ti viri bodo neakademskemu občinstvu omogočili boljše razumevanje kriminoloških spoznanj ter prispevali k večji javni pismenosti na področju kriminalitete, pravosodja in družbenega nadzorstva.

Poleg tega bo IK okrepil **sodelovanje s kulturnimi ustanovami, družbenimi skupinami in medijskimi organizacijami** ter vključeval kriminološke perspektive v javne razstave, dialoge med člani civilne družbe in platforme množičnih medijev. Ta partnerstva bodo omogočila, da kriminološki vpogledi obogatijo javne razprave in dosežejo široko občinstvo v kulturno ustreznih oblikah.

Zavedajoč se naraščajočega izziva dezinformacij bo IK **dejavno naslavljal napačne predstave o kriminaliteti in pravosodju ter zagotavljal z dokazi podprte odgovore na zavajajoče narative**. S poročili o preverjanju dejstev, medijskimi intervencijami in kampanjami za razbijanje mitov bo prispeval k temu, da javne razprave o kriminaliteti in pravosodju ostanejo informirane, uravnotežene in utemeljene na znanstvenih raziskavah.

## Kazalniki in cilji

1. **Število dejavnosti vključevanja javnosti (npr. predavanja, medijski nastopi, podcasti, pobude za komuniciranje o znanosti)**
  - a. **Izhodiščna vrednost: 30 dejavnosti** na leto.
  - b. **Cilj: Vsaj 50 dejavnosti** na leto.
  - c. **Utemeljitev:** Visok obseg sodelovanja z javnostjo zagotavlja, da se kriminološke raziskave širijo in vplivajo na javni diskurz in ozaveščenost.
2. **Spletno vključevanje javnosti (npr. družbeni mediji, spletna stran, gradivo z odprtim dostopom)**
  - d. **Izhodiščna vrednost: 30 objav** na leto.
  - e. **Cilj: 50 objav** na leto.
  - f. **Utemeljitev:** Prisotnost na spletu preko temu namenjene spletne strani, platform družbenih medijev in repozitorijih prostega dostopa omogoča Inštitutu, da ustvari narativ o kriminalu in družbenem nadzorstvu, ki temelji na dokazih in je znanstveno utemeljen.

## Cilj 9: Krepitev finančne vzdržnosti in razpršenosti virov financiranja

**Osnovna kategorija:** *Znanstvena odličnost*

**Sekundarna kategorija:** *Družbeni in gospodarski vpliv*

Zagotavljanje finančne vzdržnosti je ključno za **ohranjanje neodvisnosti, kakovosti raziskav in dolgoročnega vpliva IK**. Čeprav osnovno financiranje zagotavlja stabilnost, je za širitev raziskovalnih zmogljivosti, spodbujanje inovacij in nadaljnjo institucionalno rast nujno **pridobivanje zunanjih raziskovalnih sredstev in alternativnih virov financiranja**.

Da bi IK ostal konkurenčen in nadaljeval z visokokakovostnimi kriminološkimi raziskavami, mora **razpršiti svoje finančne vire z aktivnim prijavljanjem na nacionalne in mednarodne raziskovalne razpise ter vzpostavljanjem sodelovalnih partnerstev** za zagotavljanje dodatnih sredstev. Ta razpršenost ne le krepi finančno odpornost, temveč raziskovalcem omogoča večjo prilagodljivost pri izvajanju temeljnih in aplikativnih raziskav, ki so usklajene s strateškimi cilji IK.

Poleg pridobivanja sredstev sta bistvena **tudi odgovorno finančno upravljanje in dolgoročno načrtovanje trajnosti**. Razvoj strukturirane finančne strategije omogoča učinkovito razporeditev sredstev, ki podpirajo raziskovalne projekte tudi po izteku posameznih financiranj. Z uvajanjem **jasnih mehanizmov finančne preglednosti** IK krepi odgovornost, verodostojnost in učinkovito rabo sredstev ter zagotavlja, da so odločitve o financiranju usklajene z institucionalnimi prednostnimi nalogami in širšim akademskim vplivom.

## Ukrepi

Za povečanje možnosti financiranja bo IK **okrepil število prijav** na različne nacionalne in mednarodne razpise za raziskovalna sredstva ter raziskovalcem **nudil podporo in usposabljanje za pripravo konkurenčnih prijav**. S proaktivnim vključevanjem v evropske in mednarodne raziskovalne programe bo IK utrdil svojo prisotnost v svetovnih kriminoloških raziskovalnih mrežah ter hkrati zagotovil dolgoročno finančno vzdržnost in nacionalno relevantnost svojega raziskovalnega dela.

Poleg tega bo IK razvil **strukturiran okvir finančnega načrtovanja** za krepitev finančne odpornosti. Ta okvir bo usmerjen v **trajnostno finančno napovedovanje, strategije dodeljevanja virov ter naložbe v trajnostne modele financiranja**, ki bodo podpirali tako kratkoročne kot dolgoročne raziskovalne prioritete.

Za spodbujanje preglednosti in odgovornosti bo IK **okrepil mehanizme finančnega spremljanja ter zagotovil jasno poročanje o dodelitvi sredstev in odhodkih**. Z izboljšanim finančnim upravljanjem bo IK uskladil strategije financiranja s svojimi prednostnimi nalogami ter tako zagotovil učinkovito in odgovorno uporabo finančnih virov.

## Kazalniki in cilji

1. **Število uspešno financiranih prijav na razpise iz nestabilnih virov financiranja**
  - a. **Izhodiščna vrednost: 6 uspešnih konkurenčnih prijav na razpisih iz nestabilnih virov financiranja.**
  - b. **Cilj: Cilj: vsaj 15 uspešnih konkurenčnih prijav na razpisih iz nestabilnih virov financiranja.**
  - c. **Utemeljitev:** Zagotavljanje zunanjega financiranja raziskav je ključnega pomena za zagotavljanje finančne neodvisnosti, inovativnosti in dolgoročne trajnosti, kar IK omogoča širitev raziskovalnih zmogljivosti in ohranjanje visokih znanstvenih standardov.

## Cilj 10: Krepitev institucionalne infrastrukture in trajnostnih praks

Osnovna kategorija: *Znanstvena odličnost*

Sekundarna kategorija: *Mednarodna vključenost*

**Zanesljiva raziskovalna infrastruktura** je ključna za ohranjanje znanstvene odličnosti, podporo inovativnim raziskovalnim metodologijam in spodbujanje mednarodnega sodelovanja. Visokokakovostne kriminološke raziskave temeljijo na **najsodobnejših digitalnih orodjih, naprednih analitičnih zmogljivostih in ustrezno opremljenih raziskovalnih prostorih**, ki znanstvenikom omogočajo izvajanje empiričnih študij, preizkušanje novih metodologij in interdisciplinarno sodelovanje.

V hitro razvijajočem se raziskovalnem okolju umetna inteligenca, obsežne analize podatkov in digitalne kriminološke zbirke podatkov spreminjajo načine zbiranja, obdelave in interpretacije podatkov. Zagotavljanje, da IK ostaja v koraku s tehnološkim napredkom, je bistvenega pomena za ohranjanje konkurenčnosti v mednarodnih raziskavah, krepitev metodoloških inovacij in širitev interdisciplinarnega sodelovanja. Pri **nadgradnji infrastrukture se IK osredotoča na dejanske raziskovalne potrebe, pri čemer se izogiba nepotrebnim tehnološkim prenovam in zagotavlja odgovorno upravljanje virov**. Naložbe v raziskovalno infrastrukturo bodo predmet skrbne presoje, s ciljem maksimizacije njihovega učinka ob hkratnem zmanjšanju digitalnega odpadka in prekomerne porabe virov.

Poleg tehnološkega napredka je trajnost raziskav neločljivo povezana z **institucionalno odpornostjo in okoljsko odgovornostjo**. Z vključevanjem trajnostnih načel v raziskovalne strategije si IK prizadeva **zmanjšati ekološki odtis akademskega dela, optimizirati uporabo virov ter zagotoviti dolgoročno učinkovito delovanje**. Zavezanost trajnostnim raziskovalnim praksam krepi ugled IK kot etično odgovorne raziskovalne ustanove, ki uspešno združuje inovacije z okoljsko in institucionalno trajnostjo.

### Ukrepi

Da bi raziskovalcem zagotovil dostop do najsodobnejših digitalnih orodij in raziskovalnih zmogljivosti, bo IK **nadgradil raziskovalno infrastrukturo, ki jo poganja umetna inteligenca, izboljšal sisteme za upravljanje podatkov ter razširil dostop do kriminoloških podatkovnih zbirk**. Te izboljšave bodo raziskovalcem omogočile uporabo analitike velikih količin podatkov, računalniških družboslovnih metod in digitalnih raziskovalnih orodij za nadaljnji razvoj kriminoloških raziskav.

Zavedajoč se pomena dobro opremljenih raziskovalnih okolij bo IK vlagal v **nadgradnjo delovnih prostorov, sistemov za shranjevanje podatkov in računalniških virov**. To bo podprlo empirične raziskave, spodbudilo interdisciplinarno sodelovanje ter povečalo privlačnost IK za mednarodne raziskovalce in možnosti financiranja. Vendar bodo vse naložbe v infrastrukturo izvedene odgovorno, tako da bodo **nadgradnje usklajene z dejanskimi raziskovalnimi potrebami** in bodo prispevale k dolgoročni trajnosti, namesto k nepotrebnim tehnološki zamenjavi.

Trajnost bo osrednje vodilo pri infrastrukturnem razvoju in institucionalnih politikah. IK bo v raziskovalne dejavnosti vključeval **okoljsko odgovorne prakse, vključno z zmanjšanjem porabe energije, spodbujanjem brezpapirnih delovnih procesov ter uvajanjem trajnostnih politik raziskovalnih potovanj**. Ti ukrepi zagotavljajo, da bo dolgoročna rast IK usklajena z okoljskimi in institucionalnimi trajnostnimi cilji.

### Kazalniki in cilji

#### 1. Izboljšanje digitalne raziskovalne infrastrukture (anketa o zadovoljstvu uporabnikov)

a. **Izhodiščna vrednost:** n/a

b. **Cilj:** Dokazljivo izboljšanje na podlagi **vmesnih in končnih anket zadovoljstva uporabnikov**, ki ocenjujejo učinkovitost, dostopnost in vpliv digitalne raziskovalne infrastrukture.

c. **Utemeljitev:** Redno ocenjevanje na podlagi povratnih informacij uporabnikov zagotavlja, da digitalna infrastruktura izpolnjuje spreminjajoče se potrebe raziskovalcev in ostaja usklajena z najsodobnejšimi kriminološkimi metodologijami.

### Zaključek

Deset strateških ciljev IK predstavlja **celovito vizijo** za nadaljnji razvoj kriminoloških raziskav, spodbujanje vključujoče in dinamične akademske skupnosti, sodelovanje s civilno družbo ter zagotavljanje dolgoročne institucionalne trajnosti. Ti cilji se medsebojno dopolnjujejo in krepijo, da bi povečali znanstveni in družbeni učinek našega dela.

#### 1. Raziskovalna odličnost (cilji 1, 2, 3, 4, 5)

IK si prizadeva za razvoj znanstvene odličnosti z **ustvarjanjem visokokakovostnih raziskovalnih rezultatov** (cilj 1), **spodbujanjem interdisciplinarnega sodelovanja** (cilj 2) in **diverzifikacijo metodoloških pristopov** (cilj 3). **Zavezanost etičnim raziskovalnim praksam in vključevanju** (cilj 4) zagotavlja, da kriminološko raziskovanje ostaja družbeno odgovorno, usmerjeno k pravičnosti in občutljivo na različne perspektive. Poleg tega s **krepitevijo mednarodne prisotnosti IK** (cilj 5) utrjujemo svojo vlogo v svetovnih kriminoloških mrežah, spodbujamo mobilnost raziskovalcev ter sodelujemo v evropskih in mednarodnih raziskovalnih programih.

#### 2. Akademska skupnost (cilja 5 in 6)

Močna raziskovalna ustanova temelji na ljudeh, ki so gonilna sila njenega dela. **Vlaganje v raznoliko, vključujoče in podporno raziskovalno okolje** spodbuja poklicni razvoj, zlasti raziskovalcev na začetku kariere (cilj 6), hkrati pa zagotavlja zdrave delovne pogoje, ki dajejo prednost dobremu počutju, ravnovesju med poklicnim in zasebnim življenjem ter poklicni stabilnosti. IK si prizadeva ustvariti uspešno akademsko skupnost tudi z **vzpodbujanjem mednarodne mobilnosti raziskovalcev, skupnih raziskovalnih projektov in globalne izmenjave znanja** (cilj 5), s čimer utrjuje svoj položaj vodilnega središča za kriminološke raziskave.

#### 3. Družbeni vpliv in vključenost (cilja 7 in 8)

IK se zaveda **osrednje vloge kriminoloških raziskav pri oblikovanju javnega diskurza, podpori oblikovanja politik in krejitvi demokratičnega upravljanja**. S sodelovanjem z oblikovalci politik, zainteresiranimi deležniki, kulturnimi ustanovami in organizacijami civilne družbe (cilj 7) zagotavljamo, da naše raziskave prispevajo k z dokazi podprtim pravnim in političnim reformam na nacionalni, evropski in mednarodni ravni. Poleg oblikovanja politik IK krepi tudi **vklučenost javnosti prek komuniciranja znanosti, prisotnosti v medijih in izobraževalnih pobud** (cilj 8), kar omogoča boj proti dezinformacijam, poglobljanje razumevanja kriminalitete in pravosodja ter spodbujanje informirane demokratične razprave.

#### 4. Trajnost in institucionalna odpornost (cilja 9 in 10)

Za zagotavljanje dolgoročnega uspeha IK daje prednost finančni trajnosti, razvoju raziskovalne infrastrukture in okoljski odgovornosti. **Raznolikost virov financiranja** (cilj 9) in **izboljšanje finančne preglednosti** krepi sposobnost IK za ohranjanje neodvisnih in visokokakovostnih raziskav. Hkrati **strateške naložbe v digitalno raziskovalno infrastrukturo** (cilj 10) zagotavljajo, da imajo raziskovalci dostop do najsodobnejših orodij, pri čemer IK upošteva **načela odgovorne in trajnostne rabe virov**. Z vključevanjem trajnostnih načel v raziskovalne in institucionalne politike (cilj 10) se IK zavezuje k etični, odgovorni in dolgoročno vzdržni akademski rasti.

S sistematičnim obravnavanjem teh ključnih razsežnosti IK **utrjuje svoj položaj vodilne akademske ustanove na področju kriminologije** ter zagotavlja, da ima njegova **raziskovalna skupnost dostop do virov, mrež in institucionalne podpore, potrebnih za uspeh**. Ti cilji postavljajo jasen okvir za prihodnji razvoj in zagotavljajo, da bo IK ostal vodilni akter v kriminoloških raziskavah, prispeval k oblikovanju politik in aktivno sodeloval v javnem diskurzu še vrsto let.

Preglednica 1

| Zap. št. cilja | Naziv strateškega in dolgoročnega cilja                                                                                       | Uvrstitev cilja v kategorijo/e: (1) znanstvena odličnost, (2) družbeni in gospodarski vpliv, (3) mednarodna vpetost | Ukrep za dosego cilja                                                                                                                                                                                                                                         | Kazalnik za spremljanje doseganja ciljne vrednosti                                                                                                                            | Izhodiščna vrednost (2022) | Ciljna vrednost (2027) | Komentar                                                             |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| 1              | Krepitev znanstvene odličnosti                                                                                                | (1) Znanstvena odličnost                                                                                            | Vzpostavitev notranjega sistema recenzij; letni sestanki za ocenjevanje kakovosti raziskav; priznanje in nagrajevanje izjemnih prispevkov.                                                                                                                    | Število mednarodno odmevnih objav (npr. revije, uvrščene v Scopus/WoS s faktorjem vpliva, zborniki, monografije)                                                              | 25                         | 50                     |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Število raziskovalnih dejavnosti, ki jih kot odlične priznajo zunanji strokovnjaki (npr. nagrade, vabljeni plenarni predavanja, visoko kompetitivni raziskovalni EU projekti) | 30                         | 80                     |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Število organiziranih znanstvenih dogodkov in mednarodnih sodelovanj                                                                                                          | 40                         | 60                     |                                                                      |
| 2              | Spodbujanje interdisciplinarnih kriminoloških raziskav                                                                        | (1) Znanstvena odličnost                                                                                            | Spodbujanje interdisciplinarnih raziskovalnih projektov; organizacija interdisciplinarnih raziskovalnih dogodkov; podpora umetniškimi in netradicionalnim raziskovalnim metodam v kriminologiji.                                                              | Število iniciranih interdisciplinarnih raziskovalnih projektov                                                                                                                | 15                         | 25                     |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Število skupnih objav in dogodkov v sodelovanju z drugimi disciplinami                                                                                                        | 15                         | 40                     |                                                                      |
| 3              | Spodbujanje metodoloških inovacij in diverzifikacije v kriminologiji, vključno s pristopi, ki temeljijo na umetni inteligenci | (1) Znanstvena odličnost                                                                                            | Poglobljanje in razvijanje različnih raziskovalnih pristopov ter metodologij; usposabljanje raziskovalcev za uporabo različnih metodologij; spodbujanje participativne raziskovalne metode v kriminologiji; razvijanje digitalne raziskovalne infrastrukture. | Število raziskovalnih pobud, ki uporabljajo različne metodologije, vključno z digitalnimi orodji                                                                              | 3                          | 10                     |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Število raziskovalcev, usposobljenih za različne metodologije                                                                                                                 | 5                          | 20                     |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Število participativnih raziskovalnih projektov, ki vključujejo neakademske deležnike                                                                                         | 10                         | 27                     |                                                                      |
| 4              | Krepitev etičnih standardov in vključujočega pristopa                                                                         | (1) Znanstvena odličnost                                                                                            | Razširjanje programov usposabljanja; vzpostavitev mehanizmov za notranjo etično presojo; spodbujanje vključujočih in medsektorskih raziskovalnih praks.                                                                                                       | Število dogodkov z usposabljanjem o etičnih raziskovalnih praksah in politikah odprte znanosti                                                                                | 3                          | 10                     |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Število etičnih presoj, izvedenih na leto                                                                                                                                     | n/a                        | 2 na leto              | V procesu vzpostavljanja okvirja za skladnost z etičnimi smernicami. |
| 5              | Razširitev mednarodnega sodelovanja in prepoznavnosti IK                                                                      | (3) Mednarodno sodelovanje; (1) Znanstvena odličnost                                                                | Usposabljanje raziskovalcev in podpora pri prijavah na mednarodne razpise; vzpostavljane dolgoročnih mednarodnih partnerstev; strukturirani programi za gostujoče znanstvenike ter akademske izmenjave.                                                       | Število mednarodnih raziskovalnih sodelovanj (npr. soavtorske publikacije in partnerstva v raziskovalnih projektih)                                                           | 20                         | 60                     |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Število podprtih izmenjav raziskovalcev                                                                                                                                       | 3                          | 10                     |                                                                      |
| 6              | Krepitev raziskovalnih zmogljivosti in podpora raziskovalcem na začetku kariere                                               | (1) Znanstvena odličnost                                                                                            | Izvajanje strukturiranih programov usposabljanja; finančna podpora za udeležbo mednarodnih izmenjavah; strokovna rast podpornega osebja; strukturirana pot poklicnega napredovanja; spodbujanje podpornega in trajnostnega delovnega okolja.                  | Število raziskovalcev na začetku kariere, ki so se usposabljali v programih mentorstva                                                                                        | 3                          | 7                      |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Število pobud za usposabljanje na področju znanj in spretnosti                                                                                                                | 8                          | 15                     |                                                                      |
|                |                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                               | Pobude za spodbujanje dobrega počutja zaposlenih                                                                                                                              | 2 na leto                  | 3 na leto              |                                                                      |
| 7              | Krepitev sodelovanja z deležniki in vpliva na oblikovanje politik                                                             | (2) Družbeni in gospodarski vpliv; (1) Znanstvena odličnost                                                         | Priprava priporočil, prilagojenih nacionalnim in evropskim oblikovalcem politik; sodelovanje na posvetovalnih srečanjih z deležniki; sodelovanje s civilno družbo in mednarodnimi organizacijami.                                                             | Število sodelovanj z zainteresiranimi deležniki (npr. članstvo v svetovalnih organih na nacionalni in mednarodni ravni, politična priporočila, okrogle mize, posvetovanja)    | 15                         | 35                     |                                                                      |
| 8              | Izboljšanje razumevanja javnosti o kriminaliteti in pravosodju                                                                | (2) Družbeni in gospodarski vpliv                                                                                   | Razširjanje dejavnosti komuniciranja znanosti; razvoj prosto dostopnih kriminoloških virov; sodelovanje s kulturnimi                                                                                                                                          | Število dejavnosti vključevanja javnosti (npr. predavanja, medijski nastopi, podkasti, pobude                                                                                 | 30 na leto                 | 50 na leto             |                                                                      |

|    |                                                                 |                                                             |                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                 |     |                                                    |                                                                                                                                                                                                                              |
|----|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                 |                                                             | ustanovami, družbenimi skupinami in medijskimi organizacijami; dejavno naslavljanje napačnih predstav o kriminaliteti in pravosodju.                                              | za komuniciranje o znanosti)<br>Spletno vključevanje javnosti (npr. družbeni mediji, spletna stran, gradivo z odprtim dostopom) | 30  | 50                                                 |                                                                                                                                                                                                                              |
| 9  | Krepitev finančne vzdržnosti in razpršenosti virov financiranja | (1) Znanstvena odličnost; (2) Družbeni in gospodarski vpliv | Povečanje števila prijav na različne razpise; razvoj strukturiranega okvirja finančnega načrtovanja; krepitev mehanizmov finančnega spremljanja.                                  | Število uspešno financiranih prijav na razpise iz nestabilnih virov financiranja                                                | 6   | 15                                                 |                                                                                                                                                                                                                              |
| 10 | Krepitev institucionalne infrastrukture in trajnostnih praks    | (1) Znanstvena odličnost, (3) Mednarodna vključenost        | Nadgradnja raziskovalne infrastrukture; vlaganje v nadgradnjo delovnih prostorov, sistemov za shranjevanje podatkov in računalniških virov; vključeval okoljsko odgovorne prakse. | Izboljšanje digitalne raziskovalne infrastrukture (anketa o zadovoljstvu uporabnikov)                                           | n/a | Vmesna in končna anketa o zadovoljstvu uporabnikov | Redno ocenjevanje na podlagi povratnih informacij uporabnikov zagotavlja, da digitalna infrastruktura izpolnjuje spreminjajoče se potrebe raziskovalcev in ostaja usklajena z najsodobnejšimi kriminološkimi metodologijami. |

## B. Razvojni cilji prejemnika, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti ter kazalniki, s katerimi spremlja doseganje ciljnih vrednosti

### Opis

Razvojni cilji inštituta se osredotočajo na širjenje meja kriminoloških raziskav s prelomnimi raziskavami (1), krepitev globalne povezanosti (4), poglobljeno družbeno udejstvovanje (5) in dve vsebinskima ciljema, povezanimi z digitalnim razvojem (2) in stabilnostjo pravnih institucij (3). Odražajo zavezanost inovativnosti, interdisciplinarnemu sodelovanju in družbeni relevantnosti dela s prispevki k najbolj perečim svetovnim izzivom. Odražajo zavezanost k spodbujanju znanstvene odličnosti, krepitev pravičnega in na dokazih temelječega pristopa h kriminaliteti, pravosodju in varnosti.

#### Razvojni cilj 1: Prelomne raziskave na področju kriminalitete, družbe in pravosodja

**Osnovna kategorija:** *Znanstvena odličnost*

**Sekundarna kategorija:** *Družbeni in gospodarski vpliv*

Napredek kriminološkega znanja zahteva pionirske raziskave, ki pretresajo uveljavljene znanstvene metode in poglede na raziskovalne probleme, obravnavajo nova družbena vprašanja ter razvijajo nove teoretične in empirične okvire. Ta cilj poudarja zavezanost inštituta k spodbujanju tudi bolj drznih raziskovalnih projektov, ki se lahko spopadajo z najbolj kompleksnimi izzivi na področju preprečevanja kriminalitete in kazenskega pravosodja. Prednost dajemo interdisciplinarnim, na dokazih temelječim spoznanjem o kriminaliteti in družbenemu nadzorstvu ter proučevanju, kako pravne, politične in tehnološke spremembe oblikujejo kriminalitetno politiko in njene učinke.

Spodbujanje inovacij na področju kriminologije namreč zahteva podporno okolje tudi za eksperimentalne in bolj tvegane ideje, ki lahko prestopijo meje obstoječe vednosti v kriminologiji. S spodbujanjem raziskav z velikim potencialom a večjim tveganjem glede izvedljivosti, želi inštitut omogočiti intelektualno eksperimentiranje in metodološke preboje, ki se lahko razvijejo v večje projekte, financirane iz zunanjih virov.

#### Ukrepi

V ta namen bo inštitut ustanovil **tematske raziskovalne skupine**, ki se bodo osredotočale na sodobne izzive na področju proučevanja kriminalitete, družbenega nadzorstva in pravosodja, s čimer bo zagotovil, da bodo raziskovalci v manjših skupinah obravnavali pereča nova kriminološko relevantna vprašanja. Skupine bodo kot inkubatorji za nove raziskovalne cilje, ki bodo združevali interdisciplinarne perspektive za reševanje kompleksnih vprašanj, povezanih s kriminaliteto, družbenim nadzorstvom in pravosodjem.

Spodbujalo se bo **medinstitucionalno sodelovanje**. Partnerstvo z vrhunskimi raziskovalci in institucijami na nacionalni ravni in tistimi iz tujine, nam bo omogočilo bolj poglobljeno intelektualno izmenjavo, vzajemno krepitev raznolikega metodološkega znanja in izkušenj ter izvajanje ambicioznih raziskav, ki morda niso izvedljive v okviru ene same institucije.

Zavedajoč se potrebe po finančni podpori v zgodnjih fazah raziskav, bo inštitut vzpostavil **notranji program zagonega financiranja in podpril pilotne študije**. Ta sredstva bodo raziskovalcem omogočila, da razvijejo in preizkusijo nove zamisli preden konkurirajo na zunanjih razpisih, s čimer bo zagotovljeno, da bodo imele inovativne kriminološke raziskave institucionalno podporo in večjo stopnjo možnosti uspeha.

#### Kazalnik in cilj

##### 1. Število novih inovativnih raziskovalnih pobud

a. **Izhodiščna vrednost:** n/a

b. **Cilj:** Vsaj **5 novih raziskovalnih pobud** (če ni izrecno navedeno drugače, se cilji nanašajo na celotno obdobje financiranja).

c. **Utemeljitev:** S spremljanjem razvoja inovativnih raziskovalnih ciljev zagotavljamo, da inštitut ostaja vodilni pri razvoju novih kriminoloških perspektiv in metodologij. Podpiranje visoko tveganih raziskovalnih idej z visokim potencialom spodbuja kulturo eksploracije in intelektualne drznosti, kar bo okrepilo dolgoročni vpliv kriminološke znanosti in položaj inštituta.

## Razvojni cilj 2: Spodbujanje k človeku usmerjene in etično odgovorne digitalne prihodnosti

**Osnovna kategorija:** *Družbeni in gospodarski vpliv*

Hitra širitev digitalnih tehnologij spreminja kriminaliteto, pravosodje in upravljanje družbe in odpira vprašanja o etični razvoju in uporabi, regulativnih okvirjih in potencialnim grožnjam temeljnim človekovim pravicam, demokraciji in pravni državi. Inštitut se bo proaktivno vključeval v kritično analizo učinkov digitalnih tehnologij, da bi digitalna preobrazba potekala v skladu z vrednotami, usmerjenimi k človeku in pravičnosti, in preprečila, da bi tehnologija poglobljala družbeno neenakost, nebrzdan družbeni nadzor in družbeno sortiranje. Cilj zavezuje k sodelovanju pri oblikovanju digitalnega upravljanja na nacionalni, EU in svetovni ravni, ki podpira pravičnost, odgovornost in temeljne človekove pravice in svoboščine.

Sodelovanje v regulativnih iniciativah se nanaša na tehnologije, kot so umetna inteligenca, kvantno računalništvo, robotika. Kriminološko znanje lahko pomaga prepoznati tveganja pri orodjih, kot so napovedovanje kriminalitete z umetno inteligenčnimi sistemi, pri avtomatiziranem odločanju in opozorite na nevarnosti množičnega nadzora, algoritemske diskriminacije, digitalne izključenosti in zloraba tehnologije za izvrševanje kaznivih dejanj.

### Ukrepi

Člani inštituta bodo sodelovali pri oblikovanju strateških dokumentov in regulatornih pobud na nacionalni, EU in svetovni ravni (npr. pri Sveta Evrope), osredotočenih na nove tehnologije, in zagotavljali spoznanja kriminologije v razprave o npr. umetni inteligenci, robotiki, spletnih družbenih omrežjih. Raziskovalci bodo aktivno sodelovali v svetovnih odborih in zakonodajnih posvetovanjih ter prispevali z dokazi podprta priporočila glede pravnega in etičnega okvirja za razvoj in upravljanje teh tehnologij. S sodelovanjem z mednarodnimi organizacijami in nacionalnimi medresorskimi organi, pravnimi strokovnjaki in razvijalci tehnologij bo inštitut pomagal vzpostaviti bolj odgovorno upravljanje digitalnih tehnologij.

### Kazalnik in cilj

1. **Število dejavnosti, povezanih z regulacijo digitalnih tehnologij**
  - a. **Izhodiščna vrednost:** 3 sodelovalne dejavnosti.
  - b. **Cilj:** Vsaj 8 sodelovalnih dejavnosti.
  - c. **Utemeljitev:** Aktivno sodelovanje v postopkih regulacije tehnologij zagotavlja, da kriminološko strokovno znanje prispeva k etičnemu in odgovornemu digitalnemu upravljanju ter vpliva na nacionalne in mednarodne okvire, ki oblikujejo prihodnost pravosodja, zagotavljanja varnosti in človekovih pravic.

## Razvojni cilj 3: Spodbujanje miru, demokracije in vključujočega upravljanja družbe

**Osnovna kategorija:** *Družbeni in gospodarski vpliv*

Stabilnost demokratičnih institucij, varstvo človekovih pravic in upravljanje varnostnih politik so ključnega pomena za mirno sobivanje in humanega nadzora nad kriminaliteto. Družbe se soočajo z vse večjimi pritiski avtoritarnih voditeljev, geopolitičnimi napetostmi in novimi varnostnimi izzivi. Ta cilj odraža zavezanost inštituta h krepitevi demokratične odpornosti, spodbujanju pravne države in kritičnemu proučevanju pravne države in varstva človekovih pravic.

Inštitut bo pospeševal raziskave o demokratičnih institucijah (zlasti sodišč), kriminalitete belega obratnika, kaznivih dejanj oseb na položajih moči in o varstvu človekovih pravic. Z raziskovanjem trendov nazadovanja demokracije, neliberalnega upravljanja in sorodnih političnih preobrazb, bo inštitut prispeval k razpravam o zaščiti demokracije in pravne države. Cilj vključuje analizo kriminalitete oseb na položajih moči (npr. pri genocidih), voditeljih držav, vplivnih družbenih skupin in korporacij, saj kriminalitet pogosto ostane nekažnovana navkljub obsežni družbeni, individualni in ekološki škodi.

Proučevali bomo, kako politična nestabilnost, populistična gibanja in globalni premiki v naraščanju globalnih napetosti vplivajo na kriminalitetno politiko, npr. kaznovalno in pravosodno politiko, in varnostne okvire. Razumevanje teh dejavnikov je bistvenega pomena za strategije, ki podpirajo neodvisnost pravosodja in se upirajo represivnemu in avtoritarnemu upravljanju družbe. V analize bomo vključevali tematike povezane z upravljanjem vesolja, vključno z njegovo militarizacijo, izzivi glede pristojnosti za ukrepanje, s čimer bomo identificirali nova področja varnosti in mednarodnega prava.

### Ukrepi

Za reševanje teh vprašanj bo inštitut **izvajal študije o nazadovanju demokracije, neliberalnem upravljanju in globalnih varnostnih trendih in napetostih**. Te bodo zagotavljale poglobljene, z dokazi podprte analize spreminjajočih se vzorcev upravljanja, njihovih vzrokov ter posledic za pravno državo, demokracijo in varstvo človekovih pravic.

Raziskovalna prizadevanja bodo s povezovanjem kriminologije, politologije in mednarodnega prava usmerjena v **geopolitične spremembe v varnostnih politikah**, vključno z vse večjo militarizacijo. Proučevali bomo varnostne doktrine, mednarodna regulativna prizadevanja in vlogo novih tehnologij pri oblikovanju globalne varnosti.

### Kazalnika in cilja

1. **Število kakovostnih publikacij o demokratičnem upravljanju, kaznivih dejanjih oseb na položajih moči in varnostnih študijah**
  - a. **Izhodiščna vrednost:** 1 kakovostna objava.
  - b. **Cilj:** Vsaj 10 kakovostnih publikacij.
  - c. **Utemeljitev:** Publikacije so oprijemljivo merilo prispevka inštituta k svetovnim razpravam o demokraciji, upravljanju in varnosti ter zagotavljajo, da rezultati raziskav vplivajo na razvoj stroke in imajo družbeni vpliv.
2. **Število dejavnosti o geopolitičnih varnostnih izzivih namenjenih javnosti**
  - d. **Izhodiščna vrednost:** 5 dejavnosti.
  - e. **Cilj:** Vsaj 25 dejavnosti.

f. **Utemeljitev:** Za reševanje sodobnih varnostnih izzivov so potrebne raziskave, ki so pomembne za javno politiko in naslavlja tudi čustva in strahove javnosti, komuniciranje z javnostjo o teh temah je pomembno za zagotavljanje premišljene razprave in politike.

#### Razvojni cilj 4: Krepitev globalne povezanosti in sodelovanja na področju raziskav

**Osnovna kategorija:** Mednarodno sodelovanje

**Sekundarna kategorija:** Znanstvena odličnost

V vedno bolj povezanem akademskem okolju sta mobilnost raziskovalcev in čezmejna izmenjava znanja bistvenega pomena za kriminološki razvoj in inovacije. Medtem ko dolgoročna sodelovanja krepijo globalni položaj inštituta (strateški cilj 5), so vplivne raziskave odvisne tudi od dinamičnih in kratkoročnih študijskih izmenjav. Ta cilj daje prednost obiskom gostujočih znanstvenikov, štipendijam in pobudam za izmenjavo osebja. Cilj je pospeševati sodelovanje, širiti znanstvene mreže in spodbujati interdisciplinarno sodelovanje.

Inštitut bo razvil program mobilnosti raziskovalcev, ki bo podpiral kratkoročne obiske in tlakoval pot za trajnejša znanstvena partnerstva. Zagotavljanje mobilnosti za odhode in prihode bogati primerjalne raziskave in spodbuja inovativen teoretični in metodološki razvoj. Cilj obsega organizacije znanstvenih dogodkov, na katerih bodo raziskovalci, oblikovalci politik in praktiki obravnavali ključne kriminološke izzive, s čimer bomo okrepili svoj položaj globalnega akademskega vozlišča.

##### Ukrepi

Vzpostavitev **programa gostujočih raziskovalcev** za vrhunske mednarodne znanstvenike. Z vključevanjem perspektiv in metodologij iz tujine bo ta program obogatil tekoče raziskave, spodbujal interdisciplinarni dialog in okrepil institucionalne vezi z globalnimi raziskovalnimi organizacijami.

**Zagotovitev sofinanciranja mednarodne mobilnosti** in finančna sopodpora raziskovalcem, ki se udeležujejo konferenc, delavnic in kratkoročnih raziskovalnih obiskov zunaj formalnih institucionalnih partnerstev. Ta pobuda bo raziskovalcem – zlasti tistim na začetku kariere – zagotovila, da se bodo lahko aktivno vključevali v globalne akademske razprave in razvijali poglobljena sodelovanja.

Za podporo strategiji mednarodnega sodelovanja bo Inštitut **organiziral raziskovalne delavnice in interdisciplinarne konference**, pri čemer bo za čim večjo dostopnost uporabljal tako osebne kot virtualne oblike. Dogodki bodo spodbujali intelektualno izmenjavo, sprožali ideje za skupne raziskovalne projekte na EU ravni in gradili dolgoročna sodelovanja.

##### Kazalnik in cilj

###### 1. Število prihajajočih in odhajajočih gostujočih raziskovalcev

a. **Izhodiščna vrednost:** 1 raziskovalec na leto.

b. **Cilj:** Vsaj 2 raziskovalca na leto.

c. **Utemeljitev:** Spodbujanje mobilnosti raziskovalcev krepi institucionalno izmenjavo znanja, gradi mednarodne znanstvene mreže in spodbuja skupne raziskovalne dosežke, ki prispevajo h globalnemu kriminološkemu raziskovanju.

#### Razvojni cilj 5: Krepitev vključevanja zainteresiranih deležnikov in strokovnega usposabljanja na področju pravosodja in kriminologije

**Osnovna kategorija:** Družbeni in gospodarski vpliv

Krepitev povezave med kriminološkimi raziskavami in pravosodno prakso zahteva, da se strokovnjaki na področju prava, politike in pravosodnega upravljanja opremijo s spoznanji, ki temeljijo na dokazih in najnovejših kriminoloških spoznanjih. Ta cilj poudarja aplikativni vidik našega dela, prenos znanja in strokovni razvoj pravosodne prakse. Zagotavlja, da so ugotovitve raziskav vključene v pravne, sodne in politične okvirje.

Glavna prednostna naloga je razširitev poklicnega in vseživljenjskega usposabljanja za pravne strokovnjake, oblikovalce politik, organe kazenskega pregona in pravosodne delavce. Z razvijanjem interaktivnih učnih pobud na področju pravosodja bomo spodbujali sprejemanje odločitev na podlagi verodostojnih raziskav in podatkov, in ne na slepemu sledenju tradiciji ali intuiciji. Programi sodelovanja s pravosodno prakso ustvarjajo tudi priložnosti za vzajemno učenje, kjer raziskovalci razumejo izzive praktikov, strokovnjaki pa prevzemajo akademsko utemeljene rešitve.

Vključevanje ustvarjalnih, npr. tudi na umetnosti temelječih metodologijah, v strokovno usposabljanje ponuja nove poglede na kriminaliteto, pravosodje in družbeno nadzorstvo. Nekonvencionalna partnerstva, npr. z umetniki in kulturnimi ustanovami, lahko ustvarijo alternativne pripovedi in izkustvene pristope, zaradi česar so raziskovalna spoznanja dostopnejša in učinkovitejša v praksi.

##### Ukrepi

**Razvijanje in sodelovanje v programih usposabljanja**, namenjenih **strokovnjakom s področja pravosodja**, npr. sodniki, oblikovalci politik, organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj. Ti programi se bodo osredotočali na **z dokazi podprte pristope pri proučevanju kriminalitete in pravosodja** in zagotavljali, da bodo strokovnjaki opremljeni z najnovejšimi kriminološkimi spoznanji in metodološkimi orodji.

Poleg tradicionalnega usposabljanja bo inštitut **vzpostavil interaktivno sodelovanje s strokovnjaki s področja pravosodja**, kar bo omogočilo dvosmerno izmenjavo znanja. Te pobude bodo vključevale **delavnice, kongres, simulacijsko učenje in skupne raziskovalne pobude**, na katerih bodo strokovnjaki prispevali praktična spoznanja za obogatitev akademskega razumevanja.

Zavedajoč se pomena **ustvarjalnih metodologij**, bo inštitut sodeloval tudi z **umetniki in kulturnimi ustanovami** pri razvoju **inovativnih oblik usposabljanja**, kot so **vizualna kriminologija, digitalno pripovedovanje zgodb in izkustveni učni moduli**. Ti pristopi bodo strokovnjakom ponudili alternativne poglede na kriminaliteto, pravosodje in storilce kaznivih dejanj, razširili njihovo sposobnost kritičnega mišljenja.

##### Kazalnik in cilj

###### 1. Število usposabljanj za strokovnjake s področja kazenskega pravosodja:

- a. **Izhodiščna vrednost: 2 usposabljanji** na leto.
- b. **Cilj: 4 dejavnosti usposabljanja** na leto.
- c. **Utemeljitev:** Razširitev možnosti usposabljanja zagotavlja, da se kriminološke raziskave aktivno uporabljajo v pravosodni praksi, kar izboljšuje odločanje in njegovo družbeno sprejemljivost.

## Zaključek

Razvojni cilji bodo inštitutu omogočili:

### 1. Inovativne raziskave in raziskave z velikim učinkom (cilji 1, 2, 3)

Inštitut si bo prizadeval premikati meje kriminoloških raziskav s spodbujanjem pionirskih, tveganih in eksperimentalnih raziskav (cilj 1) na področju razumevanja in boja zoper kriminaliteto, izzive pravosodja in s tem povezanih razvojnih politik. Hkrati si bo prizadeval zagotoviti, da digitalne tehnološke spremembe na področju kriminalitete in upravljanja pravosodja ostanejo osredotočene na človeka in so etično ustrezne (cilj 2), raziskovalci pa dejavno sodelujejo pri spremembah zakonodaje in zmanjševanju tveganj, povezanih z digitalno tehnologijo. Inštitut se bo osredotočil tudi na spodbujanje miru, demokracije in vključujočega upravljanja (cilj 3) z analizo zločinov oseb na položajih moči, globalne varnostne trende, trende v nazadovanju demokracije.

### 2. Razširitev globalne raziskovalne povezanosti (cilj 4)

S podpiranjem mobilnosti odhajajočih in prihajajočih raziskovalcev bo inštitut omogočil razvoj primerjalnih perspektiv, dostop do različnih raziskovalnih okolij in krepitev institucionalnih partnerstev. Kriminološke raziskave bodo le tako mednarodno relevantne in angažirane, spodbujale dolgoročni in dinamično kratkoročno sodelovanje.

### 3. Povezovanje raziskav, kriminalitetne idr. politik in prakse (cilj 5)

Da bi povečal družbeni učinek kriminoloških raziskav, bo inštitut okrepil sodelovanje z oblikovalci politik in pravosodnimi strokovnjaki v praksi. Z razširitvijo pobud za poklicno usposabljanje in strokovni razvoj bo prispeval k temu, da bodo praktiki v pravosodju, organih odkrivanja in pregona kaznivih dejanj in varnostnem sektorju opremljeni z na dokazih temelječimi spoznanji. Interaktivno izmenjava znanja bo pomenila, da strokovnjaki iz prakse prispevajo svoje strokovno znanje in izkušnje raziskovalcem v konkretnih raziskavah, ob tem pa se akademske ugotovitve vključujejo v kriminalitetno in druge politike, v pravosodno in drugo relevantno prakso.

Preglednica 2

| Zap. št. cilja | Naziv razvojnega cilja                                                                                                | Uvrstitev cilja v kategorijo/e: (1) znanstvena odličnost, (2) družbeni in gospodarski vpliv, (3) mednarodna vpetost | Ukrep za dosego cilja                                                                                                                                                                                                                                                                   | Kazalnik za spremljanje doseganja ciljne vrednosti                                                                          | Izhodiščna vrednost (2022) | Ciljna vrednost (2027) | Komentar |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|----------|
| 1              | Prelomne raziskave na področju kriminalitete, družbe in pravosodja                                                    | (1) Znanstvena odličnost, (2) Družbeni in gospodarski vpliv                                                         | Ustanovitev tematskih raziskovalnih skupine, ki se bodo osredotočale na sodobne izzive; spodbujanje medinstitucionalnega sodelovanja; vzpostavitev notranjega programa zagonskega financiranja.                                                                                         | Število novih inovativnih raziskovalnih pobud                                                                               | n/a                        | 5                      |          |
| 2              | Spodbujanje k človeku usmerjene in etično odgovorne digitalne prihodnosti                                             | (2) Družbeni in gospodarski vpliv                                                                                   | Sodelovanje pri oblikovanju regulatornih pobud na nacionalni, EU in svetovni ravni v okviru mednarodnih organizacij (npr. Sveta Evrope), osredotočenih na nove tehnologije; sodelovanje pri pripravi strateških dokumentov, namenjenih zmanjševanju okoljske, družbene in osebne škode. | Število dejavnosti, povezanih z regulacijo digitalnih tehnologij                                                            | 3                          | 8                      |          |
| 3              | Spodbujanje miru, demokracije in vključujočega upravljanja družbe                                                     | (2) Družbeni in gospodarski vpliv, (1) Znanstvena odličnost                                                         | Izvajanje študij o nazadovanju demokracije, neliberalnem upravljanju in globalnih varnostnih trendih in napetostih; raziskave usmerjene v geopolitične spremembe v varnostnih politikah.                                                                                                | Število kakovostnih publikacij o demokratičnem upravljanju, kaznivih dejanjih oseb na položajih moči in varnostnih študijah | 1                          | 12                     |          |
|                |                                                                                                                       |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Število dejavnosti o geopolitičnih varnostnih izzivih namenjenih javnosti                                                   | 5                          | 25                     |          |
| 4              | Krepitev globalne povezanosti in sodelovanja na področju raziskav                                                     | (3) Mednarodno sodelovanje, (1) Znanstvena odličnost                                                                | Vzpostavitev programa gostujočih raziskovalcev; zagotavljanje institucionalnega sofinanciranja mednarodne mobilnosti; organizacija raziskovalnih delavnic in interdisciplinarnih konferenc.                                                                                             | Število prihajajočih gostujočih raziskovalcev                                                                               | n/a                        | 2 na leto              |          |
| 5              | Krepitev vključevanja zainteresiranih deležnikov in strokovnega usposabljanja na področju pravosodja in kriminologije | (2) Družbeni in gospodarski vpliv                                                                                   | Razvoj in sodelovanje v programih usposabljanja, namenjenih strokovnjakom s področja pravosodja; vzpostavitev interaktivnega sodelovanja s strokovnjaki s področja pravosodja; razvoj inovativnih oblik usposabljanja.                                                                  | Število usposabljanj na voljo strokovnjakom s področja kazenskega pravosodja                                                | 2 na leto                  | 4 na leto              |          |

C. Načrt izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti

Načrt

1. Splošno o načrtu

1.1 Vloga, struktura in pristop inštituta k izvajanju raziskav

Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani (IK) je neodvisna raziskovalna ustanova s 70-letno tradicijo odličnosti na področju kriminologije, kazenskega prava, pravosodja in družbenega nadzorstva. Kot eden vodilnih centrov za kriminološke raziskave v Srednji in Vzhodni Evropi ima ključno vlogo pri oblikovanju akademskih razprav, soustvarjanju politik in krepitevi razumevanja kriminalitete, družbenega nadzorstva in pravosodnih sistemov. Čeprav je bil ustanovljen pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, Inštitut deluje kot **avtonomna raziskovalna ustanova**, ki samostojno določa raziskovalne prioritete, zagotavlja konkurenčno financiranje in spodbuja mednarodno sodelovanje.

Na dan 1. januarja 2025 ima Inštitut 32 zaposlenih, od tega 28 raziskovalcev, štiri člane podpornega osebja za upravljanje raziskav in štiri mlade raziskovalce (doktorske študente).

Raziskovalno delo poteka v dinamičnem in interdisciplinarnem okolju, organiziranem v okviru treh dopolnjujočih se stebrov financiranja:

- **Institucionalni steber financiranja** (ISF) zagotavlja osnovno raziskovalno infrastrukturo, upravljanje in podporne dejavnosti.
- **Programski steber financiranja** (PSF) omogoča izvajanje raziskovalnega programa in usposabljanje mladih raziskovalcev.
- **Razvojni steber financiranja** (RSF) podpira krepitev raziskovalnih zmogljivosti in nadaljnji razvoj znanstvenih raziskav.

Ti trije stebri tvorijo temelj za poglobljene, metodološko raznolike, trajnostne in družbeno relevantne raziskave, ki prispevajo k napredku kriminološke znanosti in oblikovanju politik na področju kazenskega pravosodja.

1.2 Strateški pristop in izvajanje raziskav

Za uspešno uresničevanje raziskovalnih ciljev Inštitut uporablja **strukturiran, a prilagodljiv pristop**, ki usklajuje dolgoročno vizijo raziskovanja kriminalitete in družbenih odzivov na kriminaliteto s sposobnostjo odzivanja na nove izzive, kot so vplivi digitalnih tehnologij na kriminaliteto in pravosodne sisteme. Raziskovalno delo poteka v okviru **interdisciplinarnega sodelovanja**, ki združuje pravo, filozofijo, kriminologijo, sociologijo, politologijo, psihologijo, podatkovne vede in digitalne humanistike. Supina raziskovalcev Inštituta združuje strokovnjake za kazensko pravo, teorijo prava, filozofijo, socialno psihologijo, sociologijo in sorodne discipline, pri čemer se Inštitut aktivno vključuje v nacionalne in mednarodne raziskovalne mreže s teh področij. Na ta način zagotavlja, da njegove ugotovitve prispevajo k znanstvenim razpravam ter oblikovanju politik in javnemu diskurzu o kriminaliteti, družbenem nadzorstvu in pravosodju.

Vse raziskovalne dejavnosti temeljijo na **zavezanosti znanstveni odličnosti, etični odgovornosti in pravičnosti**. Inštitut v svojo raziskovalno kulturo vgrajuje temeljna načela človekovih pravic, pravne države in odprte znanosti ter si prizadeva za transparentnost, metodološko natančnost in

vključevanje raznolikih družbenih skupin. Raziskovalno delo ostaja **družbeno relevantno** in usmerjeno v podporo oblikovanju politik. Ugotovitve so dostopne tudi zunaj akademskih krogov ter prispevajo k oblikovanju na raziskavah temelječe politike na nacionalni ravni – denimo v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje in Ministrstvom za notranje zadeve, ki imata predstavnike v upravnem odboru Inštituta – in na mednarodni ravni, denimo v sodelovanju z organi Sveta Evrope, kot sta Evropska komisija za učinkovitost pravosodja (CEPEJ) in Evropski odbor za probleme kriminalitete (CDPC). Hkrati se Inštitut povezuje tudi s sodno prakso, zlasti z Vrhovnim sodiščem RS in Centrom za izobraževanje v pravosodju pri Ministrstvu za pravosodje, ter posega v širši javni diskurz.

Za zagotavljanje kakovosti raziskovalnega dela Inštitut uporablja **notranje mehanizme za načrtovanje in spremljanje raziskav**, med drugim četrletne seje Znanstvenega sveta, letne strateške sestanke, postopke medsebojnega ocenjevanja in interdisciplinarne raziskovalne razprave. Ti mehanizmi omogočajo usklajevanje s strateškimi prioritetami, stalno ocenjevanje kakovosti raziskav ter spodbujanje interdisciplinarne izmenjave znanja. Raziskave dodatno krepijo sodelovanja v evropskih in mednarodnih raziskovalnih programih, ki spodbujajo globalno povezovanje, omogočajo dostop do mednarodnih virov financiranja in širijo raziskovalna obzorja zaposlenih.

**Razvoj znanja in krepitev kompetenc vsakega zaposlenega** sta osrednji prioriteti Inštituta. Poseben poudarek je na **podpori mobilnosti raziskovalcev in strokovnega osebja** ter **vseživljenjskem učenju**. Inštitut spodbuja raziskovalce – zlasti tiste na začetku kariere – k mednarodnim izmenjavam, strokovnim usposabljanjem in sodelovanju v timskih projektih, s čimer zagotavlja, da bo naslednja generacija znanstvenikov dobro opremljena za vrhunsko kriminološko raziskovanje.

### 1.3 Ključne prioritete in področja specializacije

Raziskovalno delo Inštituta je osredotočeno na **kriminologijo, študije pravosodja, družbeni nadzor in upravljanje varnosti**, pri čemer se specializira za več ključnih področij. Dolgoletno preučevanje **sodnega odločanja in kaznovanja** je privedlo do inovativnih projektov, med katerimi izstopa vodilna raziskava o arhitekturi kaznovanja, ki jo financira ERC. Njen cilj je povečati transparentnost in doslednost sodnih odločitev ter okrepiti razumevanje dejavnikov, ki vplivajo na kaznovalno prakso.

Na področju **digitalne kriminologije in algoritemskega upravljanja** raziskovalci preučujejo vpliv umetne inteligence, analitike velikih podatkov in nadzornih tehnologij na pravosodne sisteme ter temeljne pravice. Njihovo delo prispeva k regulativnim razpravam o digitalnih pravicah, avtomatiziranem odločanju in napovedovalnem policijskem delovanju na nacionalni in evropski ravni.

Med osrednjimi raziskovalnimi temami ostajajo **odpornost demokracij, pravna država, kriminaliteta oseb na položajih moči in človekove pravice**. Raziskave se osredotočajo na vprašanja nazadovanja demokracije, reforme kazenskega pravosodja in oblikovanje kriminalitetne politike na stičišču prava in politike. Inštitut raziskuje tudi globalne varnostne izzive, pri čemer je svoje delo razširil na raziskovanje varnosti v vesolju, mednarodnega kazenskega prava in transnacionalne kriminalitete.

**Interdisciplinarni in umetniški raziskovalni pristopi** postajajo vse pomembnejši del kriminološkega raziskovanja. Vizualna kriminologija, digitalno pripovedništvo in performativne študije omogočajo nove načine obravnavanja narativov o kriminaliteti in pravosodju ter širijo dostopnost in družbeni vpliv kriminoloških raziskav.

S temi raziskovalnimi prioritetami Inštitut zagotavlja, da njegovo delo ostaja v ospredju teoretičnega razvoja, empiričnih inovacij in političnega vpliva. Pri vseh področjih specializacije si prizadeva za **znanstveno odličnost in metodološko doslednost** (več o tem v 2. delu, kjer so predstavljeni strateški cilji za krepitev raziskovalne odličnosti), **ustvarjanje družbenega in gospodarskega učinka** (3. del, ki podrobneje opisuje strateške cilje za povečanje vpliva raziskav) ter **krepitev mednarodnega sodelovanja in globalnega dosega** (4. del, ki se osredotoča na strateške cilje v povezavi z mednarodno prepoznavnostjo in sodelovanjem).

## 2.1 KREPITEV ZNANSTVENE ODLIČNOSTI (Strateški cilj 1)

IK bo podpiral visokokakovostne raziskave, vlagal v razvoj talentov ter zagotavljal napredno infrastrukturo za doseganje teh ciljev. Spodbujal bo sodelovanje v interdisciplinarnih projektih in partnerstvih z akademskimi ustanovami, civilno družbo, kulturnimi in državnimi institucijami – tako na nacionalni kot na mednarodni ravni. Poseben poudarek bo namenjen raziskovalni integriteti, odprti znanosti in etičnim raziskovalnim praksam, ob hkratnem spodbujanju raznolikosti in vključenosti. Vse to s ciljem, da naše raziskave koristijo skupnostim in prihodnjim generacijam.

### 2.1.1 Vzpostavitev notranjega sistema recenzij pred oddajo rokopisov v revije z visokim vplivom

Inštitut bo uvedel prilagodljiv postopek medsebojnega recenziranja, ki bo osredotočen na vsebinske povratne informacije in bo ponujal pisne ali ustne oblike ocenjevanja. Vsem raziskovalcem – tako mlajšim kot uveljavljenim – bo poslana odprta pobuda za sodelovanje. Avtorji bodo lahko izbrali pristop, ki najbolj ustreza njihovim potrebam in željam tako, a ne bo predpisana ena sama oblika recenzije. Nekateri se bodo lahko odločili za tradicionalno pismo recenzije, kjer bodo prejeli poglobljene povratne informacije o strukturi, metodologiji in jasnosti besedila. Drugi pa bodo morda raje uporabili bolj interaktiven pristop, v okviru katerega bodo svoje ugotovitve predstavili v krajših predstavitev in prejeli sprotne povratne informacije v obliki diskusije s sodelavci.

IK že izvaja redna Torkova srečanja, na katerih se predstavljajo tako notranje kot zunanje raziskave. Ta srečanja privabijo širši krog sodelavcev, ki ob tem podajo dragocene povratne informacije o raziskovalnem delu v nastajanju.

Ker IK posebno pozornost namenja akademskemu razvoju, bo mlajše raziskovalce spodbujal k pridobivanju povratnih informacij od izkušenejših kolegov, kar bo pripomoglo k izboljšanju njihovih analitičnih sposobnosti in večji samozvesti pri objavljanju v znanstvenih revijah. S temi ukrepi želi IK krepiti kulturo sodelovalnega, vključujočega in vsebinsko usmerjenega recenziranja, ki podpira znanstveno odličnost pri objavah v revijah z visokim vplivom.

### 2.1.2 Organizacija letnih srečanj za oceno kakovosti raziskovalnega dela

Enkrat letno bo v okviru ene od četrletnih sej Znanstvenega sveta organizirano srečanje za oceno kakovosti raziskovalnega dela. Znanstveni svet bo odgovoren za celoten proces – od oblikovanja dnevnega reda do sinteze povratnih informacij in priprave predlogov za nadaljnje izboljšave. Srečanja bodo organizirana v okviru tematskih skupin, kar bo omogočilo ciljno usmerjene razprave. Vsak raziskovalec bo imel določen časovni okvir za predstavitev svojega dela, ki mu bo sledila strukturirana evalvacija. Udeleženci bodo spodbujeni k podajanju specifičnih in konstruktivnih povratnih informacij, da bi zagotovili produktivno izmenjavo mnenj.

Po srečanju bo Znanstveni svet pripravil poročilo s ključnimi ugotovitvami in priporočili za izboljšave. Poudaril bo močne plati raziskovalnega dela, identificiral skupne izzive in opredelil priložnosti za razvoj. Poleg tega bo predlagal konkretne ukrepe za odpravljanje ugotovljenih pomanjkljivosti, vključno z organizacijo delavnic, usposabljanj ali prilagoditev raziskovalne infrastrukture.

Za zagotavljanje odgovornosti bo Znanstveni svet spremljal izvajanje teh priporočil in ocenjeval njihov vpliv na kakovost raziskovalnega dela v prihodnjih letih.

### 2.1.3 Vzpostavitev strukture spodbud (npr. nagrad, priznanj) za izjemne prispevke k znanstveni odličnosti in raziskovalni etiki

IK bo ustanovil posebno komisijo, zadolženo za določitev jasnih kriterijev za izjemne prispevke k znanstveni odličnosti, pri čemer bo zagotovljena vključenost različnih disciplin in raziskovalnih dosežkov. Kriteriji bodo vključevali prelomnost znanstvene objave, prispevek k interdisciplinarnemu raziskovanju, spodbujanje odprte znanosti, mentorstvo mladih raziskovalcev, zgledno upoštevanje etičnih smernic ter angažiranost pri oblikovanju politik.

Komisija bo vzpostavila večstopenjski sistem spodbud, ki bo vključeval različne oblike nagrajevanja – od javnih priznanj do finančnih spodbud, kot so štipendije za raziskovalna potovanja. Cilj je oblikovati raznolike spodbude, ki bodo privlačne za raziskovalce na različnih stopnjah kariere. Ključni poudarek bo na zagotavljanju odličnosti.

Postopek ocenjevanja bo dokumentiran in dostopen vsem raziskovalcem. Nominacije bodo lahko oddali posamezniki sami ali jih bodo predlagali sodelavci in mentorji. Komisija bo nato vse nominacije temeljito ocenila na podlagi vnaprej določenih kriterijev, pri čemer bo zagotovljena pravičnost in objektivnost.

Vzpostavljen bo tudi sistem za spremljanje učinka tega programa, ki bo vključeval zbiranje podatkov o številu nominacij, vrstah priznanih prispevkov in nadaljnjih kariernih poteh prejemnikov nagrad. Ti podatki bodo služili za oceno učinkovitosti programa. Komisija bo izvajala redne preglede, da bi zagotovila njegovo ustreznost in usklajenost z razvijajočim se raziskovalnim okoljem ter potrebami raziskovalcev. Pri teh pregledih bo upoštevano tudi povratno mnenje raziskovalne skupnosti, kar bo omogočilo stalne izboljšave programa in čim večji vpliv na spodbujanje znanstvene odličnosti.

## 2.2 SPODBUJANJE INTERDISCIPLINARNEGA KRIMINOLOŠKEGA RAZISKOVANJA (Strateški cilj 2)

### 2.2.1 Izvajanje skupnih raziskovalnih projektov na presečišču kriminologije, prava, filozofije, politologije, digitalne humanistike in umetniških raziskav

IK bo povezoval raziskovalce iz različnih disciplin, ki jih povezuje skupni interes za raziskovanje kompleksnih presečišč s področjem kriminologije. Organizirali bomo dogodke, namenjene prepoznavanju raziskovalnih tem, ki presegajo disciplinarne meje in imajo potencial za vrhunske raziskave. Ti dogodki bodo omogočili raziskovanje skupnih metodoloških pristopov in teoretskih okvirov ter poudarjali razvoj skupnega raziskovalnega jezika, ki bo povezoval terminologijo in pristope posameznih disciplin.

Obetavni interdisciplinarni raziskovalni projekti bodo deležni podpore pri prijavi na raziskovalne razpise ter dostopa do virov in infrastrukture. To bo vključevalo namenski delovni prostor za raziskovalne skupine, dostop do specializirane programske opreme in podatkovnih baz ter administrativno podporo pri vodenju projektov in pripravi poročil. IK bo deloval kot osrednje stičišče za sodelovanje vključenih raziskovalcev ter olajšal stalno komunikacijo, izmenjavo znanja in mentorstvo.

Redni seminarji in konference bodo organizirani v okviru informacijskega središča in kriminološke knjižnice. Na njih bo predstavljen napredek in ugotovitve financiranih projektov. Napredek pri izvajanju interdisciplinarnih projektov bomo spremljali na sestankih posameznih raziskovalnih skupin in četrletnih sejah Znanstvenega sveta, kar bo omogočilo sprotne prilagajanje strategij in učinkovito integracijo različnih disciplin.

### 2.2.2 Organizacija interdisciplinarnih raziskovalnih dogodkov in sodelovanje z zunanjimi institucijami

IK bo identificiral ključne interdisciplinarne raziskovalne teme, ki so v skladu s strateškimi raziskovalnimi prioritetami. V okviru četrletnih sej Znanstvenega sveta in posebnega letnega srečanja bo organizirano viharjenje možganov, kjer bomo prepoznali relevantne teme in potencialna področja sodelovanja. Nato bodo določeni odgovorni raziskovalci, ki bodo načrtovali in izvajali te dogodke, pri čemer bo pripravljen celovit koledar aktivnosti – vključno z delavnicami, konferencami, simpoziji in skupnimi raziskovalnimi projekti. Ključni vidik te pobude bo okrepljeno sodelovanje z zunanjimi partnerji. IK bo nadaljeval z razvojem obstoječih mrež, ki vključujejo odločevalce in pravosodne institucije (npr. sodišča, uprava za probacijo), hkrati pa bo aktivno iskal nove partnerje – institucije in raziskovalce, katerih strokovna znanja dopolnjujejo raziskovalne usmeritve IK.

Za zagotavljanje široke udeležbe in maksimalnega učinka skupnih dogodkov bo izvedena ciljno usmerjena komunikacijska strategija. Ta bo vključevala več komunikacijskih kanalov, kot so spletna stran IK in družbena omrežja. Poleg tega bomo raziskali možnosti prenosa v živo in

snemanja dogodkov, da bi omogočili dostop širšemu občinstvu (npr. nadaljnji razvoj obstoječega spletnega mesta za podkaste).

Za kritje stroškov organizacije bodo dodeljena posebna proračunska sredstva. Učinkovitost pobude bomo merili z oceno stopnje udeležbe na dogodkih in njihovega širšega dosega zunaj kroga neposrednih udeležencev.

### 2.2.3 Podpora umetniškim in eksperimentalnim raziskavam v kriminologiji

IK bo vzpostavil večplastni pristop za podporo umetniškemu in eksperimentalnemu raziskovanju v kriminologiji, s čimer bo spodbudil sodelovanje med raziskovalci in umetniki.

Prvi korak bo ob danih proračunskih zmožnostih vzpostavitev namenskega finančnega vira za projekte, ki povezujejo kriminologijo in umetniške raziskave. V primeru omejenih sredstev bo IK raziskovalcem nudil podporo pri prijavi na zunanje razpise za financiranje interdisciplinarnih projektov. Pri dodeljevanju sredstev bo prednost dana projektom, ki izkazujejo jasen potencial za ustvarjanje novih spoznanj o kriminaliteti, pravosodju in družbenem nadzorstvu s pomočjo umetniških in eksperimentalnih metodologij. To lahko vključuje projekte, ki uporabljajo vizualizacijo podatkov za prenos kompleksnih kriminoloških spoznanj širši javnosti.

Drugi ukrep bo vzpostavitev podporne infrastrukture – posebnega prostora, v katerem bodo umetniki in kriminologi lahko sodelovali, izmenjevali znanja in razvijali skupne projekte. Ti prostori bodo opremljeni z ustreznimi viri, vključno z dostopom do arhivov in podatkovnih zbirk. IK bo spodbujal tudi vzpostavitev mreže ad hoc svetovalcev, sestavljene iz izkušenih raziskovalcev, umetnikov in strokovnjakov s področja kazenskega prava, ki bodo nudili podporo projektom skozi celoten raziskovalni proces.

Tretji ukrep bo vzpostavitev evalvacijskega okvira, ki bo omogočal prepoznavanje edinstvenih prispevkov umetniškega in eksperimentalnega raziskovanja. Ta okvir bo presegal tradicionalne akademske metrike in upošteval vpliv projektov na razumevanje kriminalitete, družbenega nadzorstva ter izkušnje oseb z kazenskoopravnim sistemom. Za njegovo uspešno izvajanje bo potreben stalni dialog z raziskovalno skupnostjo, umetniki in drugimi deležniki, kar bo omogočilo prepoznavanje novih potreb in priložnosti za inovacije na presečišču umetnosti, eksperimentiranja in kriminologije.

## 2.3. SPODBUJANJE METODOLOŠKIH INOVACIJ IN DIVERZIFIKACIJE V KRIMINOLOGIJI, VKLJUČNO S PRISTOPI, KI TEMELJIJO NA UMETNI INTELEGENCI (Strateški cilj 3)

### 2.3.1 Krepitev uporabe raznolikih raziskovalnih metodologij, vključno z orodji za analizo podatkov, ki temeljijo na umetni inteligenci

IK bo postopoma uvajal različne raziskovalne metode, ki temeljijo na umetni inteligenci, na način, ki bo prilagojen potrebam raziskovalcev. Namesto formalnega večstopenjskega uvajanja bo uporabljen prilagodljiv model dostopa, ki bo osredotočen na zagotavljanje virov in podpore tistim, ki jih te metode zanimajo.

IK bo financiral licence za orodja umetne inteligence (npr. ChatGPT) ter omogočal izobraževalne programe o njihovi uporabi iz posebnega proračuna, namenjenega digitalnim virom. Poleg tega bo IK sodeloval z raziskovalnimi ustanovami in podjetji pri razvoju novih orodij umetne inteligence, kot je na primer sodelovanje v okviru projekta AI4Deliberation (Obzorje Evropa).

Za zmanjšanje metodoloških ovir bo vzpostavljena notranja podpora skupina, sestavljena iz raziskovalcev in po potrebi zunanjih svetovalcev, ki bodo zagotavljali strokovno podporo pri uporabi računalniškega programiranja in upravljanju podatkov. Ta skupina bo raziskovalcem omogočala usmerjeno svetovanje pri izbiri ustreznih metod, hitre nasvete za upravljanje podatkov in najboljše prakse za vključevanje umetne inteligence v raziskovalne procese.

IK bo raziskovalcem, ki želijo intenzivneje uporabljati umetno inteligenco ali druge napredne metode, omogočil ciljno usmerjeno podporo pri prijavi za financiranje, s čimer bo povečal njihove možnosti za pridobitev sredstev. Hkrati bodo razviti notranji mehanizmi financiranja, namenjeni spodbujanju metodoloških inovacij.

Ključni del strategije bo tudi predstavitev uspešnih primerov uporabe novih metod. Če bo umetna inteligenca pripomogla k hitrejši obdelavi podatkov ali omogočila nova spoznanja, bomo te primere predstavili širši raziskovalni skupnosti ter spodbudili zanimanje za inovativne pristope. Ko se bo zanimanje povečalo, bomo organizirali delavnice, ki bodo izkušenim uporabnikom omogočile nadaljnje izpopolnjevanje in deljenje znanja. Ta model odprtega izobraževanja, prilagojene podpore, prožnega financiranja in izmenjave dobrih praks bo - brez nepotrebne administriranja - omogočil organsko širjenje inovativnih raziskovalnih metod znotraj IK.

### 2.3.2 Zagotavljanje programov usposabljanja za raziskovalce na področju različnih metodologij, vključno z aplikacijami umetne inteligence, digitalnimi raziskovalnimi metodami, etnografskim raziskovanjem, narativnimi in teoretskimi pristopi

IK bo izvedel celovit program usposabljanja, ki bo krepil metodološko raznolikost raziskovalne skupine ter zagotavljal strokovno znanje o naprednih raziskovalnih pristopih. Program bo potekal v štirih fazah. Prvi korak bo temeljita ocena obstoječih metodoloških znanj raziskovalcev, ki bo izvedena prek individualnih posvetov. Na tej podlagi bodo prepoznana področja, kjer je usposabljanje najbolj potrebno, ter razviti prilagojeni učni načrti za posamezne metodološke teme. Poleg tega bo IK identificiral zunanje strokovnjake, ki bodo prispevali specializirano znanje in vodili delavnice. Ta faza se bo zaključila z oblikovanjem načrta izvedbe usposabljanja.

V drugi fazi bo IK izvedel vrsto delavnic, ki bodo temeljile na kombiniranem pristopu – vključene bodo spletne in fizične oblike učenja. Pri umetni inteligenci bo poudarek na kvantitativni in kvalitativni analizi podatkov (npr. NVivo, Atlas.ti) ter na etičnih vidikih uporabe teh orodij v raziskavi. Delavnice o digitalnih raziskovalnih metodah bodo raziskovalcem omogočile delo z digitalnimi platformami za zbiranje in analizo podatkov ter tehnike digitalnega arhiviranja. Pri etnografskem raziskovanju bo poudarek na terenskem delu in opazovanju z udeležbo. Usposabljanje na področju narativnih in teoretskih pristopov pa bo raziskovalcem omogočilo globlje razumevanje teoretskih okvirov ter uporabo tehnik narativne analize pri interpretaciji kompleksnih družbenih pojavov.

V tretji fazi bomo vzpostavili sistem mentorstva, ki bo povezoval izkušene raziskovalce s tistimi, ki šele pridobivajo znanje na določenem metodološkem področju. To bo spodbujalo sodelovalno učno okolje in olajšalo praktično uporabo novo pridobljenih znanj. Hkrati bo IK raziskovalce spodbujal k organizaciji posebnih Torkovih srečanj in drugih forumov, kjer si bodo lahko izmenjevali vire, razpravljali o izzivih in sodelovali pri projektih.

Četrta faza bo osredotočena na evalvacijo programa. IK bo zbiral povratne informacije udeležencev, analiziral učinkovitost usposabljanj in ocenil stopnjo pridobljenih veščin. Na podlagi teh ugotovitev bo prilagajal program, izboljšal metode izvedbe ter zagotovil njegovo dolgoročno relevantnost in učinek.

### 2.3.3 Izboljšanje digitalne raziskovalne infrastrukture za razširjanje in interaktivno vizualizacijo kriminoloških podatkov

IK bo izboljšal obstoječo digitalno raziskovalno infrastrukturo, ki bo omogočala učinkovitejše razširjanje in interaktivno vizualizacijo kriminoloških podatkov. V prvi fazi bo pripravljena začetna različica digitalne platforme, ki bo vsebovala dve kriminološki podatkovni zbirki in različne možnosti njihove vizualizacije. Platformo bodo preizkusili raziskovalci in uporabniki z različnimi stopnjami metodološkega znanja, kar bo omogočilo oceno uporabnosti in tehnične optimizacije. Na podlagi pridobljenih povratnih informacij bo IK izvedel prilagoditve in nadgradnje ter pripravil izobraževalne materiale, ki bodo raziskovalcem in uporabnikom omogočili učinkovito uporabo nove infrastrukture.

Ko bo platforma tehnično in vsebinsko ustrezno prilagojena, bo IK začel postopno uvajanje med zainteresirane deležnike – raziskovalce, novinarje, študente in splošno javnost. Platformo bo aktivno promoviral prek objav na družbenih omrežjih, predstavitev na konferencah, delavnicah, predavanjih in drugih dogodkih. Za zagotavljanje nemotene uporabe bo vzpostavljena stalna podpora uporabnikom, ki bo omogočala sprotne izboljšave platforme.

IK bo razširil sodelovanje z raziskovalnimi institucijami v Sloveniji in širše, zlasti z raziskovalnimi centri v balkanski regiji, da bi platformo obogatil z novimi podatki ter razširil analitične zmogljivosti. Raziskovalna ekipa IK bo hkrati raziskovala možnosti dodatnega financiranja za nadaljnji razvoj in širitev infrastrukture, vključno z integracijo novih orodij in storitev.

Za zagotavljanje dolgoročne uporabnosti bo IK izvajal redne evalvacije delovanja platforme. Uporabniki bodo spodbujeni k podajanju povratnih informacij prek vidno dostopnega povabila na platformi. Evalvacije bodo omogočile identifikacijo izzivov in priložnosti za nadaljnje izboljšave ter zagotovile, da bo infrastruktura ostala dragocen raziskovalni vir v prihodnosti. Izbrani člani raziskovalne ekipe bodo skrbeli za usklajenost razvoja platforme s strateškimi cilji IK ter zagotavljali njeno tehnično in vsebinsko skladnost.

## 2.4 KREPITEV ETIČNIH STANDARDOV IN VKLJUČENOSTI V RAZISKAVE (Strateški cilj 4)

### 2.4.1 Vzpostavitev mehanizmov za etično presojo kriminoloških raziskav

Vzpostavitev okvira za etično presojo kriminoloških raziskav bo potekala postopno. Najprej bomo ustanovili komisijo za etično presojo, ki jo bodo sestavljali strokovnjaki s področja kriminologije, etike in prava. Njihova glavna naloga bo oblikovanje etičnih smernic, prilagojenih posebnim izzivom kriminološkega raziskovanja. Pri tem bomo pregledali obstoječe etične okvire na sorodnih področjih ter jih prilagodili vprašanjem, kot so ranljivost udeležencev, tveganje stigmatizacije ali diskriminacije ter varstvo osebnih podatkov.

V naslednji fazi bomo razvili celovit postopek zagotavljanja etične skladnosti raziskav, ki bo vključeval jasne smernice, študije primerov etičnih dilem in dodelan postopek za predložitev raziskovalnih predlogov v presojo. Raziskovalni projekti, ki bodo zahtevali etično presojo, bodo obravnavani pred komisijo, ki bo ocenila morebitna tveganja in koristi raziskave. Ključni poudarek bo na zaščiti pravic udeležencev, pridobivanju informiranega soglasja ter zagotavljanju varnosti in zasebnosti podatkov. Komisija bo imela pristojnost odobriti projekte, zahtevati prilagoditve ali jih zavrniti, če ne bodo ustrezali etičnim standardom.

Hkrati bomo vzpostavili sistem stalnega spremljanja in evalvacije etične presoje, ki bo vključeval revizije odobrenih raziskovalnih projektov, s čimer bomo zagotavljali njihovo skladnost z etičnimi smernicami. Redno bomo zbirali povratne informacije raziskovalcev in udeležencev, da bi identificirali priložnosti za izboljšave in prilagodili postopke etične presoje glede na izzive v praksi.

### 2.4.2 Izvajanje izobraževalnih programov o raziskovalni etiki, vključno z varstvom podatkov, vključevanjem ljudi v raziskave in odgovorno uporabo umetne inteligence

IK bo razvil celovit program usposabljanja o raziskovalni etiki, ki bo pokrival ključna etična vprašanja, povezana s kriminološkimi raziskavami. Program bo osredotočen na varstvo osebnih podatkov, vključevanje udeležencev v raziskave (zlasti ranljivih posameznikov in skupin, kot so migranti, zaporniki in mladoletni prestopniki) ter odgovorno uporabo umetne inteligence v raziskovalnih postopkih.

Za zagotavljanje široke dostopnosti in učinkovitosti bomo uporabili različne izobraževalne metode, vključno s spletnimi delavnicami in srečanji v živo. V prvi fazi bomo okrepili etični okvir s pripravo izobraževalnih vsebin, ki bodo vključevale delavnice in diskusije na podlagi študij primerov. Obravnavali bomo teme, kot so skladnost z GDPR, postopki za pridobivanje informiranega soglasja ter odgovorna uporaba orodij umetne inteligence v raziskavah. Pri izvedbi bomo sodelovali s strokovnjaki s področja prava, etike in skladnosti raziskav pravno-etičnim okvirjem, ki bodo zagotovili poglobljeno usposabljanje.

V drugi fazi bomo oblikovali skupnost dobrih praks, kjer bodo raziskovalci lahko delili izkušnje, razpravljali o etičnih dilemah in imeli dostop do posodobljenih virov. To bomo omogočili z rednimi srečanji in individualnimi posvetovanji, ki bodo omogočala izmenjavo znanja in reševanje konkretnih etičnih izzivov. Vzpostavili bomo tudi mehanizem podajanja povratnih informacij, ki bo omogočal stalno ocenjevanje vpliva programa in identificiranje področij za izboljšave.

V tretji fazi bomo program usposabljanja aktivno promovirali preko različnih komunikacijskih kanalov, vključno z raziskovalnimi seminarji, delavnicami in neposrednim sodelovanjem z raziskovalnimi skupinami. Poudarjali bomo pomen raziskovalne etike v kriminologiji ter njene koristi za institucijo in širšo znanstveno skupnost.

Program bomo vsako leto pregledali in posodobili, da bo ostal skladen z razvijajočimi se etičnimi smernicami, tehnološkim napredkom in potrebami raziskovalcev.

### 2.4.3 Spodbujanje kriminoloških raziskav, ki upoštevajo vidike spola in interseksionalnosti

IK bo sistematično spodbujal raziskave, ki vključujejo vidik spola in interseksionalnosti, da bi prispeval k bolj diferenciranemu razumevanju kriminalitete, viktimizacije in dostopa do pravosodja. Prizadevali si bomo za celovit pristop, ki bo omogočil poglobljeno analizo presečišč različnih identitetnih kategorij, kot so spol, starost, družbeni status, etnična pripadnost in druge.

Najprej bomo organizirali delavnice, osredotočene na metodološke izzive in najboljše prakse pri izvajanju interseksionalnih raziskav. Te delavnice bodo raziskovalcem nudile usmeritve za vključevanje interseksionalnih perspektiv v kvalitativne in kvantitativne raziskave ter omogočale kritično refleksijo o vplivu različnih oblik družbene neenakosti na kriminaliteto in pravosodni sistem.

Ključni del te pobude bo razvoj obsežne zbirke virov, ki bo vključevala relevantno literaturo, podatkovne zbirke in metodološke priročnike. Ta zbirka bo raziskovalcem olajšala dostop do ključnih virov in jim omogočila boljše podlago za izvajanje analiz, ki upoštevajo kompleksnost interseksionalnih izkušenj.

Poleg tega bomo v raziskovalne projekte sistematično vključevali vidik spola in interseksionalnosti. To bo pomenilo spodbujanje uporabe metodologij, občutljivih na različne izkušnje in neenakosti, vključno s podrobnim zbiranjem podatkov, razčlenjenih po spolu in drugih identitetnih značilnostih. Na ta način bomo zagotovili, da raziskave IK odražajo kompleksnost družbenih procesov in omogočajo razvoj bolj vključujočih in pravičnih analiz kriminalitete in pravosodja.

Poseben poudarek bomo namenili oblikovanju raznolikih raziskovalnih skupin, ki bodo vključevale raziskovalce z različnimi akademskimi in življenjskimi izkušnjami. S tem bomo prispevali k bogatejšim in bolj vključujočim raziskavam ter povečali občutljivost za različne vidike viktimizacije, kriminalizacije in dostopa do pravosodja.

S tem večstranskim pristopom bomo zagotovili, da raziskave IK prispevajo k razumevanju širših družbenih dinamik, hkrati pa ostajajo usmerjene v pravičnost in vključevanje različnih perspektiv.

## 2.5 KREPITEV RAZISKOVALNIH ZMOGLJIVOSTI IN PODPORA RAZISKOVALCEM NA ZAČETKU KARIERE (Strateški cilj 6)

### 2.5.1 Krepitev raziskovalnih zmogljivosti in kariernega razvoja

Načrt določa korake za krepitev raziskovalnih zmogljivosti in kariernega razvoja raziskovalcev s poudarkom na strukturiranih programih usposabljanja. Cilj je opremiti raziskovalce na vseh ravneh s ključnimi kompetencami, ki jih potrebujejo za pridobivanje financiranja, objavljane v vrhunskih znanstvenih revijah in prevzemanje vodilnih vlog v raziskovalni skupnosti.

Začetna faza vključuje individualna posvetovanja z raziskovalci v okviru letnega ocenjevanja njihovega dela. Ta posvetovanja omogočajo prepoznavanje vrzeli pri pridobivanju financiranja in objavljanju ter opredelitev potreb po dodatnih usposabljanjih in ustreznih oblikah izobraževanja. Ugotovitve ocenjevanja bodo neposredno vplivale na oblikovanje letnih delovnih načrtov in programov usposabljanja.

Na podlagi teh ugotovitev bomo organizirali delavnice, ki bodo pokrivale štiri ključna področja: pripravo projektnih prijav (prepoznavanje možnosti financiranja, oblikovanje prepričljivih projektnih prijav, priprava proračuna in razumevanje postopkov recenziranja); objavljane (priprava rokopisov, izbira ustreznih revij, razumevanje postopka recenziranja in odzivanje na pripombe recenzentov); vodenje raziskav (veščine vodenja projektov, upravljanje podatkov, priprava proračuna in etične raziskovalne prakse); akademsko vodenje (razvoj vodstvenih veščin, pomembnih za akademsko sfero, kot so komunikacija, mentorstvo, pogajanje in strateško načrtovanje).

Delavnice bodo odprte za vse raziskovalce IK, pri čemer bomo udeležbo spodbujali in jo priznali kot pomemben element kariernega razvoja. Uspešnost programov bomo redno ocenjevali s spremljanjem števila objav, uspešnosti pri pridobivanju financiranja in vodstvenih vlog, ki jih bodo raziskovalci prevzemali. Sprotna evalvacija nam bo omogočila stalno prilagajanje in izboljševanje programov, da bodo ostali relevantni in prilagojeni potrebam posameznih raziskovalcev.

Cilj teh ukrepov je vzpostavitev spodbudnega in produktivnega raziskovalnega okolja, v katerem imajo raziskovalci dostop do znanja in virov, potrebnih za doseganje znanstvene odličnosti.

#### 2.5.2 Zagotavljanje sredstev za udeležbo raziskovalcev na konferencah, delavnicah in mednarodnih izmenjavah

IK bo izvajal program financiranja raziskovalnih potovanj, saj je mednarodno mreženje ključnega pomena za razvoj raziskovalnih sodelovanj in prenos znanja.

Določili bomo jasne smernice za financiranje raziskovalnih potovanj. Prednost bodo imeli raziskovalci, ki vodijo tekoče projekte in katerih udeležba na mednarodnih dogodkih bo neposredno prispevala k razvoju raziskovalnih mrež ter skupnih projektov. Program bomo redno spremljali z zbiranjem podatkov o številu financiranih raziskovalcev, konferencah in delavnicah, na katerih so sodelovali, ter vzpostavljenih raziskovalnih povezavah. Uspešnost programa bomo merili s povečanjem skupnih objav, projektnih prijav in drugih oblik raziskovalnega sodelovanja.

Poleg tega bomo od raziskovalcev pridobivali povratne informacije, ki bodo omogočile izboljšanje programa in prilagoditev meril financiranja v naslednjih ciklih. S tem bomo zagotovili, da program ostaja odziven na potrebe raziskovalcev in strateške usmeritve IK.

#### 2.5.3 Krepitev dolgoročnega kariernega razvoja in institucionalnega vključevanja raziskovalcev

Krepitev dolgoročnega kariernega razvoja in institucionalnega vključevanja raziskovalcev, zlasti tistih na začetku kariere, je ključnega pomena za vzpostavitev dinamičnega in produktivnega raziskovalnega okolja. IK načrtuje določitev postopkov za izvajanje strukturiranih poti kariernega napredovanja ter zagotavljanje institucionalnih podpornih mehanizmov, ki omogočajo stabilnost in profesionalni razvoj.

Za razumevanje potreb raziskovalcev bomo redno izvajali posvetovanja na vseh stopnjah kariere, s poudarkom na identificiranju ključnih izzivov in želja. Pri tem bomo preučili obstoječe mehanizme podpore kariernemu razvoju in prepoznali morebitne pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba nasloviti. Na podlagi teh ugotovitev bomo razvili strukturiran okvir kariernega razvoja, ki bo raziskovalcem nudil jasne poti napredovanja, določal ključne kompetence in pričakovane dosežke za prehod med različnimi kariernimi stopnjami (npr. od podoktorskega raziskovalca do višjega raziskovalca) ter zagotavljal pregledna merila, utemeljena na raziskovalnih zaslugah.

Po vzpostavitvi okvira bomo razvili ciljno usmerjene pobude, namenjene raziskovalcem na začetku kariere. To vključuje program mentorstva, kjer bodo izkušenejši raziskovalci nudili podporo mlajšim kolegom pri objavah, prijavah na raziskovalne projekte in akademskem uveljavljanju. Vzpostavili bomo tudi pobude za izboljšanje profesionalnih kompetenc, kot so pregledi življenjepisov in priložnosti za usposabljanje v simulacijah intervjujev. Za izvajanje teh programov bomo zagotovili posebna sredstva.

Uspešnost teh ukrepov bomo sistematično spremljali z ocenjevalnimi kazalniki, kot so število uspešno zaključenih doktorskih usposabljanj, karierni napredek raziskovalcev ter vpliv mentorskih programov. Redno bomo analizirali zbrane podatke, dokumentirali zgodbe o uspehu in najboljše prakse ter na podlagi ugotovitev prilagajali okvir za podporo kariernega razvoja, da bo ostal usklajen z razvojem raziskovalnega okolja in potrebami raziskovalcev.

#### 2.5.4 Spodbujanje spodbudnega in trajnostnega delovnega okolja

Vzpostavitev spodbudnega in trajnostnega delovnega okolja temelji na treh ključnih stebrih: ravnovesju med poklicnim in zasebnim življenjem, podpori duševnemu zdravju in pravični porazdelitvi delovnih obremenitev. Ta načrt je ključen za dolgoročno vzdržnost akademskih karier, saj omogoča raziskovalcem ohranjanje strokovne odličnosti ob hkratnem zagotavljanju dobrega počutja in stabilnega delovnega okolja.

Za izboljšanje ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem smo že uvedli prožne delovne ureditve, kjer je to mogoče, vključno z možnostjo dela na daljavo in prilagojenim delovnim časom. To raziskovalcem omogoča učinkovitejše usklajevanje poklicnih in osebnih obveznosti. Vzpostavili smo jasne smernice glede dopusta, bolniških odsotnosti in starševskega dopusta, ki bo raziskovalcem zagotavljajo, da lahko brez negativnih posledic izkoristijo te pravice. Raziskovalce odvrčamo od kulture prezentizma in namesto tega spodbujamo osredotočenost na učinkovitost in rezultate, ne zgolj na čas, preživet v pisarni. Vpeljali bomo tudi dneve brez sestankov ali posebne ure za nemoteno delo, da bi zmanjšali preobremenjenost in omogočili osredotočeno raziskovanje.

Za izboljšanje podpore duševnemu zdravju bomo raziskovalcem zagotovili dostop do zaupnega svetovalca, ki bo deloval kot prva kontaktna točka. Po potrebi bomo omogočili tudi napotitev k zunanjim strokovnjakom, ki nudijo strokovno podporo pri obvladovanju stresa, anksioznosti in drugih duševnih obremenitev. Raziskovalcem bomo dvakrat letno ponudili delavnice o preprečevanju izgorelosti, tehnikah zmanjševanja stresa in strategijah za ohranjanje duševnega zdravja. Poleg tega bomo vzpostavili kulturo odprte komunikacije o duševnem zdravju, s čimer bomo zmanjšali stigo in raziskovalce spodbudili, da pravočasno poiščejo pomoč.

Za zagotavljanje pravične porazdelitve delovnih obremenitev bomo uvedli pregleden sistem dodeljevanja raziskovalnih nalog in projektov, ki bo upošteval strokovno znanje, izkušnje in trenutno delovno obremenitev posameznikov. Redno se bomo posvetovali z raziskovalci in njihovimi nadrejenimi, da bi odpravili morebitna neravnovesja in zagotovili pravičnejšo porazdelitev dela. Vzpostavili bomo mentorske programe, namenjene raziskovalcem na začetku kariere, ki bodo nudili podporo pri akademskem uveljavljanju, objavljanju in pridobivanju financiranja. Spodbujali bomo skupinsko delo in interdisciplinarne projekte, ki bodo omogočali enakopravno razporeditev delovnih nalog ter spodbujali občutek skupne odgovornosti in sodelovanja.

Uspešnost teh ukrepov bomo spremljali z redno izvedenimi anketami o zadovoljstvu raziskovalcev, analizo usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja ter spremljanjem zaznane enakosti pri porazdelitvi delovne obremenitve. Na podlagi zbranih povratnih informacij bomo po potrebi prilagodili strategije za izboljšanje delovnega okolja in ohranjanje trajnostnega raziskovalnega ekosistema.

## 2.6. KREPITEV FINANČNE VZDRŽNOSTI IN DIVERZIFIKACIJE VIROV (Strateški cilj 9)

### 2.6.1 Povečanje števila prijav za nacionalno in mednarodno financiranje

Povečanje števila institucionalnih prijav za nacionalno in mednarodno financiranje temelji na večplastnem pristopu, ki združuje krepitev raziskovalnih zmogljivosti, strateško usmerjanje in optimizacijo postopkov.

Najprej bo znanstveni svet izvedel analizo trenutnega stanja, pregledal pretekle prijave in identificiral uspešne strategije ter področja, ki jih je treba izboljšati. Raziskovalce bomo sistematično obveščali o priložnostih za financiranje (nacionalni in mednarodni razpisi, razvrščeni po raziskovalnih področjih) ter jih spodbujali k prijavi na relevantne razpise. Ključni element podpore bo vzpostavitev strokovne skupine za pripravo projektnih prijav, sestavljene iz izkušenih prijaviteljev in vodij projektov, ki bodo raziskovalcem nudili ciljno usmerjeno svetovanje pri oblikovanju uspešnih prijav.

Poleg tega bomo povečali strokovno usposobljenost raziskovalcev na tem področju. Organizirali bomo delavnice in usposabljanja o pisanju projektnih prijav, ki bodo vključevala pripravo predlogov, oblikovanje proračuna in učinkovito diseminacijo rezultatov. Usposabljanja bodo prilagojena različnim sistemom financiranja, vključno z nacionalnimi in evropskimi razpisi. Spodbujali bomo tudi deljenje izkušenj in poudarjali zgodbe o uspehu, ki bodo mlajše raziskovalce motivirale k večji angažiranosti pri pridobivanju raziskovalnih sredstev.

Vse oddane projektne prijave bomo pregledovali na četrtletnih sestankih znanstvenega sveta, kjer bomo zagotavljali konstruktivne povratne informacije in identificirali priložnosti za izboljšave. Načrt bomo redno vrednotili in prilagajali, da bo dolgoročno zagotavljal znatno povečanje števila institucionalnih prijav ter večjo uspešnost pri pridobivanju raziskovalnih sredstev.

### 2.6.2 Razvoj trajnostnega finančnega načrtovanja za povečanje finančne odpornosti

Načrt za trajnostno finančno načrtovanje temelji na postopnem pristopu, ki zagotavlja dolgoročno finančno stabilnost in prilagodljivost IK. Najprej bomo temeljito pregledali obstoječe finančne prakse in stopnjo razpršenosti virov, pri čemer bomo prepoznali njihove prednosti in morebitne ranljivosti. Ta analiza bo vključevala podrobno oceno prihodkov in odhodkov ter bo izvedena na ravni direktorja in upravnega odbora. Na podlagi ugotovitev bomo določili jasne, merljive, dosegljive, ustrezne in časovno omejene (SMART) finančne cilje, ki bodo skladni s širšo strateško vizijo in dolgoročnimi razvojnimi cilji IK.

Po oceni trenutnega stanja bomo pripravili celovit finančni načrt, ki bo obravnaval ključne vidike, kot sta optimizacija stroškov in obvladovanje finančnih tveganj. Načrt bo vključeval strategije za krepitev finančnega načrtovanja, podporo trajnostnim raziskavam ter identifikacijo inovativnih finančnih mehanizmov, ki bodo prispevali k večji finančni neodvisnosti. Pri vseh finančnih postopkih bomo posebno pozornost namenili preglednosti in odgovornosti, pri čemer bomo jasno opredelili vloge in odgovornosti, pripravili podrobne proračune ter okrepili finančne nadzorne mehanizme.

Z namenom zagotavljanja dolgoročne stabilnosti bomo redno pregledovali finančna poročila, analizirali odstopanja ter identificirali priložnosti za izboljšave. Letno poročanje upravnemu odboru bo omogočalo sistematično vrednotenje učinkovitosti finančnega načrta in prilagoditve glede na spreminjajoče se okoliščine. Znotraj IK bomo spodbujali kulturo finančne ozaveščenosti in odgovornega upravljanja sredstev, s čimer bomo zagotovili, da vsi zaposleni razumejo pomen finančne vzdržnosti in njihovo vlogo pri doseganju dolgoročnih institucionalnih ciljev.

### 2.6.3 Izboljšanje mehanizmov finančne preglednosti za zagotovitev dodeljevanja sredstev in odgovornosti pri upravljanju virov

Krepitev finančne preglednosti temelji na ocenjevanju obstoječih praks, implementaciji izboljšav in sistematični evalvaciji.

Najprej bomo redno ocenjevali finančne prakse. Direktor in upravni odbor bodo vsaj enkrat letno pregledala proračunska poročila in evidence odhodkov. Poleg tega bomo vzpostavili dialog z vodji raziskovalnih projektov, ki bodo podali svoje poglede na prednosti in slabosti obstoječega sistema. Ta analiza bo podlaga za izboljšanje finančnih mehanizmov in povečanje preglednosti.

V drugi fazi bomo izvedli konkretne izboljšave, med katerimi bo ključna uvedba uporabniku prijazne spletne aplikacije za vodenje projektov (npr. 4PM). Ta aplikacija bo omogočala dostop do ključnih finančnih informacij, vključno s preglednimi proračuni in spremljanjem odhodkov. Hkrati bomo okrepili notranje nadzorne postopke, izboljšali postopke odobrevanja proračunov ter zagotovili večjo sledljivost dodeljenih sredstev. Vse relevantno osebje bo prejelo usposabljanje o novih sistemih, da zagotovimo učinkovito uporabo teh orodij.

Tretja faza bo redna evalvacija učinkov teh ukrepov. Spremljali bomo ključne kazalnike, kot sta dostopnost finančnih informacij in stopnja uporabe spletnega orodja za upravljanje projektov. Prav tako bomo izvajali individualna posvetovanja, kjer bodo zaposleni podali povratne informacije o delovanju novih sistemov. Na podlagi teh ugotovitev bomo po potrebi prilagodili postopke in zagotovili dolgoročno vzdržnost izboljšav.

Cilj teh ukrepov je vzpostavitev kulture odgovornega in preglednega upravljanja sredstev, ki bo temelj finančne stabilnosti in dolgoročnega uspeha IK.

## 2.7 KREPITEV INSTITUCIONALNE INFRASTRUKTURE IN TRAJNOSTNIH PRAKS (Strateški cilj 10)

### 2.7.1 Nadgradnja digitalnih orodij, raziskovalnih zmogljivosti, ki jih poganja umetna inteligenca, in infrastrukture za upravljanje podatkov

Nadgradnja digitalnih orodij in raziskovalne infrastrukture bo temeljila na celoviti oceni potreb, ki bo potekala neformalno na tedenskih sestankih raziskovalcev in vodij projektov ter formalno na četrtletnih sejah znanstvenega sveta. Na podlagi teh ugotovitev bomo izbrali ustrezne programske in strojno opremo, vključno z rešitvami za varno in dostopno shranjevanje podatkov v oblaku. Posebno pozornost bomo namenili razvoju in uporabi orodij umetne inteligence, predvsem na področjih analize besedilnih podatkov (npr. policijskih poročil in sodnih zapisnikov) ter raziskovanja psiholoških odzivov akterjev v kazensko-pravnem sistemu. Med ključnimi tehnologijami, v katere se bomo usmerjali, so na primer merjenje električne prevodnosti kože kot indikatorja stresa in kognitivne aktivacije, sledenje očesnim gibom ter rešitve obogatene in virtualne resničnosti, ki so vse bolj prisotne pri usposabljanju policistov in podpornih programih za žrtve kaznivih dejanj.

Po izboru ustreznih orodij bomo poskrbeli za njihovo prilagoditev raziskovalnim potrebam ter organizirali usposabljanja za raziskovalce. Ta bodo zajemala najboljše prakse za upravljanje in analizo podatkov, etične vidike uporabe umetne inteligence ter odgovorno interpretacijo rezultatov. Vzpostavili bomo podporno skupino, ki bo raziskovalcem nudila stalno tehnično pomoč in odpravljala morebitne težave pri uporabi novih tehnologij. Ob tem bomo okrepili sodelovanje z univerzami in drugimi raziskovalnimi institucijami, kar bo povečalo dostopnost tehnoloških zmogljivosti in spodbudilo interdisciplinarno raziskovanje.

Sistematično bomo ocenjevali uspešnost in učinkovitost digitalnih orodij ter prepoznavali možnosti za izboljšave. Analizirali bomo kvalitativne in kvantitativne podatke o raziskovalnih izsledkih, povratnih informacijah raziskovalcev in učinkovitosti sistema ter na tej podlagi prilagajali infrastrukturo. Pri vseh fazah bomo upoštevali etične vidike varstva podatkov, algoritemске pristranskosti in odgovorne uporabe umetne inteligence. Načrt bo zagotovil zanesljivo in etično neoporečno nadgradnjo raziskovalnih zmogljivosti, kar bo prispevalo k večji mednarodni prepoznavnosti in vplivu raziskav IK.

### 2.7.2 Vključevanje trajnostnih načel v institucionalne raziskovalne strategije

IK bo v raziskovalne strategije in vsakodnevno delovanje sistematično vključeval trajnostne prakse, pri čemer si bo prizadeval zmanjšati okoljski odtis z odgovornim upravljanjem virov in optimizacijo tehnoloških rešitev. Prvi korak bo celovita analiza obstoječih praks, vključno s pogostostjo službenih poti, obsegom tiskanja gradiv in uporabo tehnološke opreme. Na podlagi teh ugotovitev bomo razvili smernice za uravnoteženo uporabo

digitalnih in fizičnih virov ter spodbujali širšo uporabo spletnih sestankov, kadar osebna srečanja niso nujna.

Med konkretnimi ukrepi bomo raziskovalce spodbujali k virtualni udeležbi na konferencah in seminarjih, kadar bo to mogoče, ter racionalizirali nujna službena potovanja z združevanjem več aktivnosti v eno pot. Uvedli bomo politiko »privzeto brezpapirnega poslovanja«, pri čemer bodo vse interne in eksterne komunikacije potekale pretežno digitalno, tiskanje pa bo omejeno na nujne primere, pri čemer bomo uporabljali obojestranski črno-beli tisk. Pri upravljanju tehnološke opreme bomo dali prednost popravilom in nadgradnjam pred zamenjavo naprav, staro opremo pa bomo odgovorno reciklirali. Pri javnih naročilih bomo od dobaviteljev zahtevali okoljsko trajnostne ponudbe, vključno z zmanjšanjem embalaže in zagotavljanjem energijsko učinkovitih rešitev.

Po uvedbi teh ukrepov bomo zbirali povratne informacije zaposlenih o njihovi učinkovitosti in prepoznali priložnosti za nadaljnje izboljšave. Ta odprt dialog bo omogočil prilagoditve obstoječih politik in sprejemanje novih rešitev, ki bodo skladne z najnovejšimi trajnostnimi smernicami. Na daljši rok bomo uvedli tudi sistem prepoznavanja in nagrajevanja tistih raziskovalnih skupin ali oddelkov, ki bodo pri izvajanju trajnostnih praks dosegli največji napredek. S tem bomo spodbujali kulturo okoljske odgovornosti in dolgoročno trajnost v vseh raziskovalnih in upravnih dejavnostih IK.

## 2.8 PRELOMNE RAZISKAVE NA PODROČJU KRIMINALITETE, DRUŽBE IN PRAVOSODJA (Razvojni cilj 1)

### 2.8.1 Razvoj tematskih raziskovalnih skupin, ki raziskujejo sodobne izzive

Inštitut namerava raziskovati sodobne izzive na področju kazenskega pravosodja in kriminologije s pristopom od spodaj navzgor, ki spodbuja pristno sodelovanje med raziskovalci na vseh stopnjah kariere poti. Najprej bo z odprtim razpisom za teme pozvali vse zaposlene, zlasti mlajše raziskovalce, da predlagajo ustrezne teme ali nastajajoče trende, ki se jim zdijo zanimivi. Njihove ideje bodo zbrane v skupni bazi, kar bo spodbudilo odprto razpravo med vsemi raziskovalci na inštitutu. Neformalno možgansko viharjenje, osebno ali na spletu, bo vzpostavilo sproščen forum, kjer se bodo lahko povezovala različna stališča, kar bo sodelujočim omogočilo izpopolnitev njihovih interesov in spontano oblikovanje interdisciplinarnih skupin okoli tem, kot so zelena kriminologija, vpliv umetne inteligence na kriminaliteto ali vojni zločini.

Ko se bodo tematske skupine oblikovale, jim bo inštitut zagotavljal strateško podporo, ne da bi vsiljeval tog okvir. Strateška podpora vključuje npr. majhna nepovratna sredstva za začetne raziskave ali lažje povezovanje s potencialnimi zunanjimi partnerji - vladnimi agencijami, skupnostnimi organizacijami ali drugimi raziskovalnimi ustanovami. Raziskovalci na začetku kariere in izkušeni raziskovalci bodo sodelovali v mentorskih odnosih, kar bo zagotovilo, da bodo mladi raziskovalci pridobili praktične izkušnje, medtem ko bodo izkušeni strokovnjaki nudili smernice glede metodologije, vključevanja različnih deležnikov in stikov z njimi ter priprave projektnih prijav. Sčasoma lahko vsaka skupina oblikuje bolj formalno raziskovalno agendo in zaprosi za zunanje financiranje. Inštitut bo uporabljal enostavne metode ocenjevanja, pri čemer se bo osredotočil na to, kako učinkovito te tematske skupine spodbujajo inovativno razmišljanje, smiselno sodelovanje in kako relevantni ter vplivni so njihovi rezultati. Ta ponavljajoči se postopek omogoča, da se načrt razvija kot odziv na nova spoznanja, s tem pa postavlja temelje za dinamično raziskovanje od spodaj navzgor, ki se odziva na najbolj pereča vprašanja na področju kazenskega pravosodja in kriminologije.

### 2.8.2 Spodbujanje medinstitucionalnega sodelovanja pri projektih z visokim tveganjem in velikim doprinosom

Inštitut bo spodbujal drzne in transformativne raziskave na področju kriminologije, kazenskega pravosodja in študij nadzorstva z iskanjem ključnih partnerjev, vključno z akademskimi strokovnjaki, vladnimi agencijami, nevladnimi organizacijami in deležniki iz zasebnega sektorja - prek obstoječih mrež, strokovnih forumov in skupnih raziskovalnih interesov. S tem prožnim pristopom smo odprti za nove priložnosti in ustvarjamo prostor za nova sodelovanja.

Nato bomo organizirali ciljno usmerjene dogodke za mreženje, kot so delavnice in tematske okrogle mize, v podporo povezovanja med različnimi partnerji. Ta srečanja bodo služila kot inkubatorji interdisciplinarnih zamisli, ki bodo omogočili, da se ekipe oblikujejo okoli raziskovalnih tem z visokim potencialom in razvijejo začetne projektne zamisli. Inštitut bo raziskovalce spodbujal k udeležbi na nacionalnih in mednarodnih usposabljanjih, osredotočenih na usklajevanje obsežnih raziskav, pripravo projektnih prijav in načrtovanje proračuna, kar bo dodatno podprlo zasnovo projektov. Raziskovalci bodo imeli tudi dostop do notranjih instrumentov, kot so mentorski programi ali namenski laboratoriji za ideje, ki jim bodo omogočili izboljšave konceptualnih okvirov in izpopolnjevanje na področju metodologije.

Za spodbujanje medinstitucionalnih sodelovanj bo Inštitut vzpostavil program zagonskega financiranja medinstitucionalnih projektov v zgodnji fazi. Ta podpora pomaga novim skupinam pri oblikovanju idej, krepitevi partnerstev in pripravi prepričljivih vlog za zunanje financiranje. Osebe s strokovnim znanjem in izkušnjami na področju pisanja projektnih prijav bo raziskovalcem na voljo skozi celoten postopek priprave projektnih prijav ter jim bo tako zagotavljalo podporo in znanje, ki sta potrebna za uspeh.

Med celotnim procesom bo inštitut redno pregledoval rezultate - spremljal bo konkretne rezultate (npr. objave, pilotne podatke) in širše učinke (npr. vpliv na kriminalitetno politiko, nove prakse v kazenskopravnem sistemu). Redna srečanja s sodelujočimi, kjer bomo pridobili povratne informacije, nam bodo pomagala nenehno izpopolnjevati naš pristop in zagotavljati, da bodo projekti z visokim tveganjem in velikim doprinosom deležni podpore, partnerstev in usposabljanj, ki jih potrebujejo za uspeh na hitro razvijajočem se področju.

### 2.8.3 Vzpostavitev internega semenskega financiranja ali zagonskega financiranja pilotnih študij za podporo zgodnjim, tveganim in eksperimentalnim raziskovalnim projektom na področju kriminologije

V tem načrtu je opisano izvajanje internega semenskega financiranja ali zagonskega financiranja pilotnih študij za spodbujanje zgodnjih, tveganih in eksperimentalnih kriminoloških raziskav. Načrt je sestavljen iz naslednjih faz.

Najprej bodo izkušeni raziskovalci odgovorni za opredelitev obsega programa, meril upravičenosti in postopkov dodeljevanja sredstev. Ključna naloga bo določanje omejitev financiranja za posamezne interne projekte, s ciljem doseči ravnovesje med relevantno podporo in razpoložljivostjo sredstev. Določili bomo tudi jasne ocenjevalne metrike s poudarkom na izvedljivosti, inovativnosti in potencialu za pridobivanje zunanjega financiranja.

Drugič, po odobritvi bo objavljen razpis za zbiranje predlogov. V razpisu bodo jasno opredeljeni cilji programa, pri čemer bo poudarjena podpora projektom z visokim tveganjem. Zagotovljena bo predloga za prijavo, v kateri morajo raziskovalci navesti utemeljitev projekta, metodologijo in pričakovane rezultate, vključno z jasnim načrtom za iskanje zunanjega financiranja. V postopku ocenjevanja prijav bo uporabljen sistem strokovne recenzije. Recenzenti bodo morali dati prednost inovacijam.

Tretjič, uspešni prijavitelji bodo prejeli sredstva. Zahtevana bodo poročila, ki bodo osredotočena na ključne mejnike in izzive. Ključni vidik te faze bo spodbujanje udeležbe na delavnicah za pisanje projektnih prijav in individualnih posvetovanjih, ki bodo izvajalcem raziskav pomagala pri pripravi konkurenčnih projektnih prijav za pridobivanje zunanjega financiranja. Ta podpora bo ključnega pomena za čim večjo uspešnost programa zagonskega financiranja.

Četrto, ocenjena bo učinkovitost programa. Merila bodo vključevala število predloženih predlogov, uspešnost financiranih projektov pri pridobivanju zunanjega financiranja in objave, ki so izšle iz tovrstnega financiranja. To vrednotenje bo podlaga za prilagoditve programa, njegovo nadaljnje financiranje in širitev.

## Družbeni in gospodarski vpliv

### 3.1 KREPITEV SODELOVANJA Z DELEŽNIKI IN VPLIVA NA OBLIKOVANJE POLITIK (Strateški cilj 7)

#### 3.1.1 Priprava priporočil za nacionalne oblikovalce politik in oblikovalce politik EU

IK bo pripravljala znanstveno podprta in ciljno usmerjena priporočila za nacionalne in evropske oblikovalce politik na področju kriminalitetne politike in preprečevanja kriminala. Na podlagi lastnih raziskav bomo analizirali prednosti in pomanjkljivosti obstoječih politik ter ocenili njihov vpliv na različne vrste kaznivih dejanj in morebitne nenamerne posledice, zlasti v kontekstu človekovih pravic. Pri oblikovanju priporočil bomo dali prednost praktičnosti in izvedljivosti ter zagotovili, da bodo usklajena z obstoječim pravnim okvirom in političnimi usmeritvami na nacionalni in evropski ravni. Pri tem bomo sodelovali z oblikovalci kazensko-pravnih politik, pravosodnimi institucijami in organi pregona ter zbirali povratne informacije, ki bodo pripomogle k oblikovanju uporabnih in relevantnih usmeritev.

Za učinkovito diseminacijo priporočil bomo aktivno sodelovali v javnih posvetovanjih o zakonodajnih predlogih ter pripravljali jasne, znanstveno utemeljene in dostopne povzetke. Oblikovalce politik bomo nagovarjali prek neposredne komunikacije, predstavitev, strokovnih dogodkov in sodelovanja v forumih in javnih razpravah. Raziskali bomo tudi možnosti za širjenje ključnih ugotovitev preko medijev in digitalnih platform, da bi se spoznanja raziskav čim bolj vključila v širšo družbeno in politično razpravo.

### 3.1.2 Udeležba na posvetovalnih srečanjih z deležniki iz vladnih organov, organov pregona in pravosodnih institucij na nacionalni in mednarodni ravni

IK bo izvajal načrtovano in strateško sodelovanje z deležniki na nacionalni in mednarodni ravni prek posvetovalnih srečanj in seminarjev, ki bodo usmerjeni v krepitev dialoga med raziskovalci in odločevalci.

Najprej bomo opredelili ključne deležnike, vključno s predstavniki vladnih organov, povezanih s pravosodjem, javno varnostjo in socialnimi programi, ter ključnimi osebami v organih pregona, pravosodnih institucijah in organizacijah za pravno zagovornišтво. Posebno pozornost bomo namenili tistim deležnikom, katerih delo se neposredno prepleta z našimi raziskavami.

Ob tem bomo raziskovalne ugotovitve pripravili v jedrnatih, dostopnih oblikah, ki bo vključevala povzetke, vizualne predstavitve in jasne interpretacije rezultatov. Na samih srečanjih bomo strukturirano predstavili ključne ugotovitve, omogočili odprt dialog in aktivno prisluhnili stališčem deležnikov. Vse pridobljene povratne informacije bomo dokumentirali, pri čemer bomo identificirali ključna vprašanja, izzive in priložnosti za nadaljnje sodelovanje. Vsako srečanje bomo zaključili z jasnim opisom naslednjih korakov, vključno z možnostmi nadaljnjih razprav in skupnih pobud.

Učinkovitost sodelovanja bomo ocenjevali s spremljanjem števila izvedenih sestankov, kakovosti povratnih informacij deležnikov ter konkretnih sprememb politik in raziskovalnih pobud, ki bodo posledica teh srečanj. Na podlagi teh analiz bomo prilagajali strategijo sodelovanja, da bi okrepili vpliv raziskovalnih ugotovitev na oblikovanje politik in prakso.

### 3.1.3 Sodelovanje s civilno družbo in mednarodnimi organizacijami

IK bo sistematično razvijal sodelovanje s civilno družbo in mednarodnimi organizacijami, ki igrajo pomembno vlogo pri oblikovanju in izvajanju politik na področju kriminalitete, kazenskega pravosodja in družbenega nadzorstva.

Prvi korak bo identifikacija ključnih partnerjev, kar bo vključevalo kartiranje organizacij civilne družbe in mednarodnih institucij (npr. Sveta Evrope in drugih organizacij, s katerimi že sodelujemo), ki delujejo na področjih, povezanih z raziskavami IK. Prednost bomo dali organizacijam z dokazanimi dosežki, širokimi mrežami in strokovnim znanjem, ki lahko prispevajo k večji družbeni relevantnosti in vplivu raziskav IK.

Naslednji korak bo razvoj strategij sodelovanja, pri čemer bomo za vsakega partnerja oblikovali prilagojen pristop, ki bo upošteval njegove specifične prednosti in raziskovalne interese. Stike bomo vzpostavljali prek uvodnih sestankov, udeležbe na konferencah in strokovnih forumih ter vabil partnerje k sodelovanju na znanstvenih dogodkih. Vzpostavili bomo učinkovite komunikacijske kanale in aktivno prisluhnili stališčem in potrebam deležnikov. Ključno bo vzpostavljanje obojestransko koristnih partnerstev, pri čemer bomo izpostavili možnosti skupnega vpliva na politike preprečevanja kriminalitete, režime družbenega nadzorstva in reforme pravosodnega sistema.

Za dolgoročno in sistematično sodelovanje bomo oblikovali jasne sporazume, ki bodo opredeljevali vloge, odgovornosti in pričakovane rezultate posameznih partnerstev. Raziskali bomo različne modele sodelovanja, vključno s skupnimi raziskovalnimi projekti, izmenjavo podatkov, zagovorniškiimi pobudami in programi za krepitev zmogljivosti. Poleg tega bomo razvili skupen okvir za vrednotenje učinkov sodelovanja, ki bo omogočal spremljanje rezultatov, zbiranje povratnih informacij in nenehno izboljševanje pristopa IK k sodelovanju s civilno družbo in mednarodnimi organizacijami.

## 3.2 IZBOLJŠANJE RAZUMEVANJA JAVNOSTI O KRIMINALITETI IN PRAVOSODJU (Strateški cilj 8)

### 3.2.1 Razširitev komuniciranja znanosti in diseminacije znanstvenih spoznanj

IK bo okrepil dejavnosti diseminacije znanstvenih ugotovitev in izboljšal komunikacijo znanosti, da bi kriminološka spoznanja dosegla širšo javnost, oblikovalce politik, novinarje, učitelje in druge relevantne deležnike. Ključni korak bo zaposlitev strokovnjaka za komuniciranje znanosti, ki bo razvil celovito strategijo komuniciranja in diseminacije ter zagotovil usklajenost posameznih pobud z institucionalnimi strateškimi cilji.

Komunikacijske dejavnosti bodo vključevale večjezično spletno stran, prisotnost na družbenih omrežjih, sporočila za javnost, podcaste, časopisne članke ter nastope raziskovalcev v televizijskih in radijskih oddajah. Dejavnosti diseminacije bodo zajemale objavljane raziskovalnih člankov, predstavitev rezultatov na nacionalnih in mednarodnih konferencah ter razširjanje spoznanj prek raziskovalnih mrež, v katere je vključen IK. Vsebinsko bomo aktivno promovirali v sodelovanju z medijskimi organizacijami, pri čemer bomo prilagajali sporočila različnim ciljnim občinstvom.

Pomemben element strategije bo redno zbiranje povratnih informacij občinstva, kar nam bo omogočilo prilagajanje komunikacijskih pristopov in izboljšanje dostopnosti ter relevantnosti vsebin. Pri tem bomo spremljali kazalnike interakcije, kot so obiskovanost spletne strani, prenosi podcastov, udeležba na dogodkih in zadovoljstvo udeležencev. Te analize bodo podlaga za stalno izboljševanje komuniciranja znanosti, pri čemer bomo dajali prednost pripovedovanju zgodb, raznolikim komunikacijskim formatom in neposrednemu vključevanju javnosti.

### 3.2.2 Razvoj prosto dostopnih kriminoloških virov prek podatkovnega središča IK Data-Hub

IK bo razvil obsežen nabor prosto dostopnih kriminoloških virov prek podatkovnega središča IK Data-Hub, ki bo služil kot osrednja platforma za širjenje znanja o kriminaliteti, kriminalitetni politiki in kazensko-pravnem sistemu. Cilj je izboljšati javno razumevanje teh tem ter olajšati dostop do relevantnih informacij za raziskovalce, študente, učitelje, novinarje in oblikovalce politik.

V prvi fazi bomo pripravili infografike o ključnih kriminoloških konceptih, kot so različne vrste kaznivih dejanj, delovanje kazensko-pravnega sistema in strategije preprečevanja kriminala. Zaradi njihove vizualne privlačnosti in enostavnosti bodo infografike uporabne za širše občinstvo in izobraževalne namene. Hkrati bomo začeli s pripravo scenarijev in produkcijo pojasnjevalnih videoposnetkov, ki bodo obravnavali kompleksnejše teme, kot so vzroki kriminalitete, vplivi zaporne kazni na storilce in skupnosti ter uporaba nadzornih tehnologij v vsakdanjem življenju.

Vsi viri bodo prosto dostopni v podatkovnem središču IK Data-Hub, ki bo zagotavljal strukturirano in pregledno navigacijo, s čimer bomo omogočili hitro iskanje relevantnih informacij. Pri razvoju platforme bomo upoštevali načela vključujočega oblikovanja, da bo uporabniku prijazna in dostopna različnim skupinam, vključno z osebami s posebnimi potrebami. Poleg tega bomo uvedli sistem za zbiranje povratnih informacij, s katerim bomo spremljali učinkovitost virov in identificirali možnosti za njihovo izboljšanje.

Za dolgoročno vzdržnost bomo oblikovali načrt za redne posodobitve in dopolnitve knjižnice virov. To bo vključevalo vzpostavljane partnerstev za stalno ustvarjanje vsebin in iskanje možnosti financiranja za nadaljnji razvoj platforme. Naš cilj je ustvariti dinamično, interaktivno in vsebinsko

bogato središče virov, ki bo pomembno prispevalo k širjenju znanja o kriminaliteti, kazenskoopravnem sistemu in kriminologiji kot znanstveni disciplini.

### 3.3 KREPITEV VKLJUČEVANJA ZAJNTERESIRANIH DELEŽNIKOV IN STROKOVNEGA USPOSABLJANJA NA PODROČJU PRAVOSODJA IN KRIMINOLOGIJE (Razvojni cilj 5)

#### 3.3.1 Razvoj programa usposabljanja za oblikovalce politik, sodnike in pravne strokovnjake

Ker se zavedamo, da je nujno potrebno na raziskavah temelječe oblikovanje politik in sodnih odločitev, ki temeljijo na poglobljenem razumevanju kriminalitete in njegovih vzrokov, se ta načrt osredotoča na oblikovanje učinkovitega in dostopnega programa usposabljanja. Prvič, ocena potreb bo vključevala anketiranje ciljnih javnosti (oblikovalcev politik, sodnikov, pravnikov), da bi opredelili ključne kriminološke teme, ki so pomembne za njihovo delo, hkrati pa jim bomo teme predlagali tudi sami. Opravili bomo pregled literature in se posvetovali z vodilnimi kriminologi, da bi zagotovili, da program usposabljanja odraža najsodobnejše raziskave in najboljše prakse. Na podlagi teh raziskav bomo razvili program usposabljanja, ki bo zajemal teme, kot so trendi in teorije kriminalitete, učinkovite strategije preprečevanja kriminala in smernice za izrekanje kazni. Program bo prilagojen specifičnim potrebam vsake ciljne skupine. Pri usposabljanju za sodnike bo na primer poudarek na uporabi kriminoloških načel pri izrekanju kazni, medtem ko bo usposabljanje za oblikovalce politik osredotočeno na razvoj politik, ki temeljijo na raziskovalnih izsledkih.

Drugič, sodelovali bomo z relevantnimi institucijami, kot so pravosodne akademije, da bi olajšali dostop in povečali doseg novega programa usposabljanja. Ta prizadevanja bodo vključevala promocijo programov prek poklicnih mrež.

Tretjič, da bi zagotovili ustreznost programa usposabljanja, bomo vzpostavili sistem za spremljanje in ocenjevanje. To bo vključevalo zbiranje povratnih informacij in izvajanje rednih pregledov programa usposabljanja. Ta ponavljajoči se proces nam bo omogočil nenehno izboljševanje usposabljanja. Ta naložba v izobraževanje naj bi prispevala k bolj informiranemu pristopu k obravnavi vprašanj kriminalitete in pravosodja.

### 3.4 SPODBUJANJE K ČLOVEKU USMERJENE IN ETIČNO ODGOVORNE DIGITALNE PRIHODNOSTI (Razvojni cilj 2)

#### 3.4.1 Sodelovanje v regulativnih razpravah o digitalni (r)evoluciji: umetni inteligenci, kvantnem računalništvu ter nastajajočih tehnologijah na področju kriminala in družbenega nadzora

Naš načrt za prispevanje k regulativnim razpravam o umetni inteligenci, kvantnem računalništvu in nastajajočih tehnologijah temelji na proaktivnem sodelovanju in zagovarjanju etičnega, na človeka osredotočenega digitalnega upravljanja s poudarkom na posledicah za (družbeni) nadzor, vključno s policijskimi in pravosodnimi sistemi. Zavedamo se preobrazbenega potenciala teh tehnologij in ključne potrebe po odgovornem razvoju.

Prvič, še naprej bomo krepili svojo obsežno bazo znanja. To vključuje raziskave povezane z najnovejšimi dognanji na področju umetne inteligence, robotike in sorodnih področij s poudarkom na morebitnih družbenih učinkih in obstoječih regulativnih okvirih. Identificirali bomo ključne deležnike, kot so oblikovalci politik, akademiki, vodilni v industriji in organizacije civilne družbe, ter se udeležili relevantnih dogodkov, da bi vzpostavili močno mrežo stikov in utrdili svojo prisotnost na tem področju.

Drugič, dejavno bomo sodelovali v regulativnih razpravah o uporabi digitalnih tehnologij v kazenskem pravosodju, policiji in družbi na splošno (npr. nadzor javnega prostora). To bo potekalo v več oblikah. Aktivno bomo sodelovali na posvetovanjih o predlogih nove zakonodaje ali politike povezanih z nastajajočimi tehnologijami. Ti prispevki bodo skrbno oblikovani tako, da bodo spodbujali etične vidike, človekove pravice, preglednost in pravno skladnost. Organizirali bomo ciljno usmerjene delavnice in okrogle mize, na katerih bodo sodelovali praktiki, strokovnjaki in oblikovalci politik, da bi razpravljali o posebnih izzivih in priložnostih, ki jih te tehnologije prinašajo za razumevanje kriminalitete, izboljšanje kriminalitetne politike in vpliv na temeljne svoboščine. Izkoristili bomo svoje komunikacijske kanale, da bi predstavili svoje poglede in ozaveščali javnost o pomenu etičnega in zakonitega digitalnega upravljanja.

Tretjič, ker se zavedamo, da je za učinkovito pravno ureditev potrebno skupno prizadevanje, bomo dejavno iskali partnerstva. Sodelovali bomo s podobno mislečimi organizacijami (npr. raziskovalnimi ustanovami in nevladnimi organizacijami), da bi okrepili naše predloge in oblikovali skupno skupino za odgovorne inovacije IT. Ta sodelovalni pristop bo okrepil naša zagovorniška prizadevanja in prispeval k bolj vključujočemu in etično osveščenemu regulativnemu postopku. Preučili bomo tudi priložnosti za sodelovanje v mednarodnih forumih in prispevali k razvoju standardov za etično UI, robotiko in podobne tehnologije na nacionalni ravni (npr. pri pripravi nacionalne strategije o UI) in na mednarodni ravni (npr. pri prizadevanjih Sveta Evrope za opolnomočenje spletnih uporabnikov).

V vseh fazah bo naše vodilno načelo spodbujanje etičnih, na človeka osredotočenih okvirov digitalnega upravljanja. To pomeni, da se bomo zavzemali za predpise, ki dajejo prednost človekovemu dostojanstvu in blaginji, varujejo temeljne pravice, zagotavljajo preglednost in odgovornost ter spodbujajo inovacije, ki koristijo celotni družbi. Spremljali bomo razvoj tehnološkega okolja in po potrebi prilagajali svojo strategijo, s čimer bomo zagotovili, da bodo naši prispevki ostali relevantni.

#### 3.4.2 Razvijanje priporočil za politike ublažitve digitalne škode

Načrt za pripravo priporočil politike za ublažitev digitalne škode temelji na proaktivnem, pravnem, etičnem in človeku prijaznem pristopu. Gre za večstopenjski proces.

Najprej bomo nadaljevali z raziskavami, ki vključujejo analizo obstoječe literature, poročil in študij primerov o digitalni škodi, od dezinformacij in spletnega nadlegovanja do algoritemske pristranskosti. Ključnega pomena bo, da se bomo posvetovali z različnimi deležniki, na primer s strokovnjaki s področja tehnologije, prava, etike in družbenih ved, pa tudi s predstavniki organizacij civilne družbe, industrije in, kar je najpomembnejše, prizadetih skupnosti. Ta posvetovanja bodo zagotovila, da bodo naša priporočila temeljila na resničnih izkušnjah in obravnavala najbolj pereča vprašanja.

Drugič, sodelovali bomo pri razvoju trdnega, na človeka osredotočenega okvira digitalnega upravljanja z nacionalnimi organi in na mednarodni ravni v EU, Svetu Evrope in morda tudi v ZN. Oblikovali bomo posebna politična priporočila, ki bodo aplikativna in temelječa na znanosti. Priporočila bodo dajala prednost etičnim vidikom, človekovim pravicam in demokratičnim vrednotam. Ključni elementi bodo vključevali načela preglednosti, odgovornosti, pravičnosti in pravice do pravnega sredstva. Raziskali bomo obstoječe etične okvire in najboljše prakse ter jih po potrebi prilagajali in inovirali za reševanje edinstvenih izzivov digitalne dobe. Preučili bomo različna orodja politike, kot so zakonodaja, predpisi, smernice in spodbude, ter izbrali najprimernejša za vsako posamezno vprašanje. Posebno pozornost bomo namenili ranljivim skupinam in marginaliziranim skupnostim ter zagotovili, da bodo njihovi glasovi in potrebe slišani, zlasti na področjih, na katera se osredotočamo - kazensko pravosodje in policija.

Nazadnje bomo aktivno sodelovali z relevantnimi deležniki, da bi razširili naša priporočila in dosegli soglasje za spremembe. To vključuje znanstvene predstavitve, okrogle mize o politikah in spletne aktivnosti s ciljem doseči širšo javnost. Sodelovali bomo tudi z organizacijami civilne družbe in mediji za ozaveščanje javnosti o digitalni škodi in pomenu etičnega digitalnega upravljanja. Naš cilj je ustvariti bolj pravično in enakopravno digitalno okolje za vse.

### 3.5 SPODBUJANJE MIRU, DEMOKRACIJE IN VKLJUČUJOČE DRUŽBE (Razvojni cilj 3)

#### 3.5.1 Vplivanje z empiričnimi študijami o nazadovanju demokracije, neoliberalnem upravljanju in svetovnih varnostnih trendih

V tem načrtu je predstavljen raziskovalni program, ki se osredotoča na razumevanje in preprečevanje medsebojno povezanih groženj kaznivih dejanj oseb na položajih moči, nazadovanja demokracije, neoliberalnega upravljanja in naraščajočih globalnih varnostnih napetosti. Naš pristop poudarja empirične študije, rigorozne analize in uporabna spoznanja za krepitev upravljanja, pravne države in varstva človekovih pravic.

Najprej bomo sistematično pregledali obstoječo literaturo o kaznivih dejanjih oseb na položaju moči, nazadovanju demokracije, iliberalizmu in njihovem vplivu na globalno varnost ter razvili zanesljivo metodologijo za preučevanje erozije demokracije, vključno s kazalniki, kot sta svoboda izražanja in neodvisnost sodstva. Analizirali bomo spremembe v strukturah upravljanja, pri čemer se bomo osredotočili na krepitev izvršilne oblasti, slabitev zakonodajnega nadzora in zmanjševanje prostora za civilno družbo. Opazovali bomo nastajajoče geopolitične napetosti, pri čemer bomo posebno pozornost namenili tekmovanju velikih sil, regionalnim konfliktom in širjenju dezinformacij.

Drugič, izvedli bomo študije primerov posameznih držav, ki se soočajo z nazadovanjem demokracije. Osrednjo vlogo bodo imele empirične raziskave, vključno z intervjuji in analizo dokumentov. Raziskali bomo mehanizme, s katerimi se krčijo demokratične norme, akterje, ki vodijo te procese, ter posledice za človekove pravice in pravno državo. Poleg tega bomo analizirali, kako se ta notranja dinamika prepleta s svetovnimi varnostnimi trendi, in preučili vpliv zunanjih akterjev, gospodarskih pritiskov in nadnacionalnih ideoloških gibanj. Primerjalna analiza različnih primerov bo bistvenega pomena za opredelitev skupnih vzorcev in edinstvenih kontekstualnih dejavnikov.

Tretjič, na podlagi empiričnih ugotovitev bomo preučili strategije za krepitev demokratične odpornosti, vključno s spodbujanjem državljske vzgoje, podpiranjem neodvisnih medijev in reformo volilnih sistemov. Raziskali bomo tudi načine za preprečevanje iliberalnega vpliva, pri čemer se bomo osredotočili na spodbujanje preglednosti, odgovornosti in spoštovanja temeljnih pravic. Kritično bomo analizirali medsebojni vpliv med domačim upravljanjem in mednarodno varnostjo ter raziskovali, kako lahko mednarodne institucije in multilateralno sodelovanje izkoristimo za spodbujanje demokracije in miru.

Četrtič, okrepi bomo raziskovalne zmogljivosti. To bo vključevalo usposabljanje raziskovalcev za napredne metodološke pristope in spodbujanje sodelovanja z mednarodnimi raziskovalnimi mrežami. Poudarek bo na interdisciplinarnem sodelovanju, ki bo združevalo strokovnjake s področja politologije, prava, sociologije in mednarodnih odnosov. Ta sodelovalni pristop bo zagotovil rigoroznost in relevantnost naših raziskav.

### 3.5.2 Preučitev geopolitičnih sprememb v varnostnih politikah, vključno z militarizacijo zemeljskega in vesoljskega prostora

Naš cilj je preučiti geopolitične spremembe v varnostnih politikah, vključno z militarizacijo vesolja, ter okrepiti raziskave na področju pravne države in človekovih pravic. Načrt za doseg tega cilja je strukturiran po fazah, ki zagotavljajo celovit pristop.

Najprej bomo jasno opredelili obseg raziskave. Sestavili bomo skupino strokovnjakov za vesoljsko pravo, varnostne študije, človekove pravice in upravljanje. Ključnega pomena bo vzpostavitev partnerstev z ustreznimi institucijami, vključno z univerzami in mednarodnimi organizacijami. Ključni rezultat bo raziskovalni program, ki bo opredelil specifična raziskovalna vprašanja, metodologije in pričakovane rezultate s poudarkom na nastajajočih grožnjah in njihovem vplivu na globalno varnost.

Drugič, izvedli bomo geopolitično analizo (npr. preučili bomo dejavnike sprememb varnostne politike, vključno z vlogo velikih sil in vlogo tehnološkega napredka, ki povečuje militarizacijo vesolja); pravne okvire (npr. analizirali bomo obstoječe mednarodne pogodbe in sporazume, povezane z vesoljem, kibernetiko varnostjo in človekovimi pravicami, ter ugotavljali vrzeli in morebitna področja za krepitev upravljanja); študije primerov (npr. izvajanje študij primerov določenih regij ali konfliktov za razumevanje medsebojnega vpliva varnostnih politik, izzivov upravljanja in posledic za človekove pravice, s posebnim poudarkom na oboroževanju v vesolju in njegovih posledicah).

Tretjič, osredotočili se bomo na krepitev raziskav na teh področjih. To prizadevanje bo vključevalo interdisciplinarno sodelovanje (npr. spodbujanje sodelovanja med raziskovalci z različnih področij za obravnavo zapletenih medsebojnih povezav med varnostjo, upravljanjem in človekovimi pravicami); krepitev zmogljivosti (npr. podpiranje razvoja strokovnega znanja na teh področjih z usposabljanjem); razvoj metodologij (npr. izpopolnjevanje raziskovalnih metodologij za preučevanje kaznivih dejanj oseb na položajih moči, upravljanja, pravne države in človekovih pravic v okviru razvijajočih se varnostnih okolij, vključno z novimi pristopi za ocenjevanje vpliva vesoljskih tehnologij na človekove pravice).

Ta pobuda bo s poudarkom na interdisciplinarnem sodelovanju, rigoroznih raziskavah in učinkovitem razširjanju informacij prispevala k boljšemu razumevanju spreminjajočega se varnostnega okolja na teh področjih in spodbujala boljše okvire upravljanja v korist vseh.

## Mednarodna vpetost

### 4.1 RAZŠIRITEV MEDNARODNEGA SODELOVANJA IN PREPOZNAVNOSTI IK (Strateški cilj 5)

#### 4.1.1 Usposabljanje in podpora pri prijavi za evropska in mednarodna sredstva za raziskave (npr. Obzorje Evropa)

IK bo razvil celovit sistem usposabljanja in podpore za raziskovalce pri prijavi na evropske in mednarodne raziskovalne razpise, kot je Obzorje Evropa. Cilj je povečati število kakovostnih projektnih prijav in izboljšati uspešnost raziskovalcev pri pridobivanju sredstev.

Najprej bomo izvedli posvetovanja z raziskovalci, da bi prepoznali ključne izzive pri prijavi na mednarodne razpise. Na podlagi teh ugotovitev bomo zasnovali program usposabljanja, ki bo prilagojen potrebam raziskovalcev na različnih stopnjah kariere.

Usposabljanja bodo zajemala vse vidike postopka prijave, vključno z identifikacijo ustreznih priložnosti za financiranje, oblikovanjem prepričljivih projektnih predlogov, pripravo proračuna in strategijami za učinkovito diseminacijo rezultatov raziskav. Vodili jih bodo strokovnjaki z izkušnjami pri uspešnem pridobivanju mednarodnih nepovratnih sredstev. Raziskovalcem, ki bodo pripravljali projektne vloge, bomo zagotovili prilagojeno podporo, vključno s pregledom predlogov, povratnimi informacijami izkušenih raziskovalcev, administrativno pomočjo in dostopom do zbirke uspešnih prijav za referenco.

IK bo vzpostavil stalni sistem podpore in mentorstva, vključno s podporno pisarno, ki bo raziskovalcem nudila pomoč pri iskanju partnerjev, oblikovanju projektnih konzorcijev in administrativnih postopkih prijave. Vzpostavili bomo program mentorstva, ki bo povezoval izkušene prejemnike raziskovalnih sredstev z raziskovalci, ki oddajajo prve prijave.

Učinkovitost strategije bomo spremljali z analizo števila oddanih prijav, uspešnosti pri pridobivanju sredstev ter povratnih informacij udeležencev usposabljanj. Pridobljene podatke bomo uporabili za prilagajanje programov podpore in zagotavljanje njihove dolgoročne učinkovitosti.

#### 4.1.2 Vzpostavitev novih mednarodnih partnerstev s ključnimi institucijami

IK bo strateško širil in poglobljal sodelovanje z vodilnimi akademskimi ustanovami, raziskovalnimi organizacijami in javnimi institucijami na področju kriminologije in sorodnih disciplin.

V prvi fazi bomo identificirali ključne institucije za potencialna partnerstva na podlagi njihove raziskovalne usmeritve, akademskega ugleda in geografske raznolikosti. Pri tem bomo izkoristili obstoječe raziskovalne mreže, kot so Evropsko kriminološko združenje, Ameriško kriminološko združenje, Evropska skupina za preučevanje deviantnosti in družbenega nadzora ter Združenje za pravo in družbo. Pri izbiri bomo upoštevali skladnost raziskovalnih interesov, zlasti na področjih kritične kriminologije, digitalne kriminologije, kriminalitete oseb na položajih moči, izrekanja kazni in nazadovanja demokracije.

V nadaljevanju bomo oblikovali prilagojene strategije vzpostavljanja sodelovanja z izbranimi institucijami. Aktivno bomo sodelovali na mednarodnih konferencah, organizirali virtualna srečanja in se vključili v obstoječe delovne skupine v okviru mednarodnih mrež. Poudarek bo na vzpostavljanju trajnostnih raziskovalnih partnerstev, ki bodo temeljila na skupnih raziskovalnih projektih, gostujočih predavanjih, skupnih publikacijah in organizaciji znanstvenih dogodkov. Za vsako potencialno partnerstvo bomo pripravili konkreten predlog sodelovanja z jasno opredeljenimi cilji, vlogami in pričakovanimi rezultati.

Izvajanje partnerstev bomo redno spremljali, pri čemer bo Znanstveni svet analiziral napredek in prepoznaval morebitne ovire, ki bi lahko vplivale na uspešnost sodelovanja. Na podlagi teh ugotovitev bomo prilagajali strategije in zagotavljali optimalne pogoje za dolgoročno mednarodno sodelovanje.

### 4.2 KREPITEV GLOBALNE POVEZANOSTI IN SODELOVANJA NA PODROČJU RAZISKAV (Razvojni cilj 4)

#### 4.2.1 Organizacija mednarodnih raziskovalnih delavnic in interdisciplinarnih konferenc

Načrt za krepitev globalne raziskovalne povezanosti se osredotoča na organizacijo dogodkov z velikim učinkom, ki omogočajo izmenjavo inovativnih idej na področju kriminologije. Predvidevamo tridelni pristop, namenjen tako raziskovalcem, oblikovalcem politik kot tudi strokovnjakom iz prakse.

Prvič, da bi pritegnili vodilne mednarodne znanstvenike, praktike in oblikovalce politik, bomo organizirali konference, osredotočene na nove trende v kriminologiji. Pomembno je, da bomo dali prednost prispevkom, ki prikazujejo inovativne metodologije in interdisciplinarne pristope. Usmerili se bomo na globalne kriminološke mreže, strokovne organizacije in ustrezne vladne agencije.

Drugič, sodelovanje bomo spodbujali z interdisciplinarnimi raziskovalnimi delavnicami. Te manjše, usmerjene delavnice se bodo ukvarjale s posebnimi tematskimi področji, na katerih ima inštitut vodilno vlogo. Na vsaki delavnici bo sodelovala izbrana skupina strokovnjakov z različnih področij, vključno s kriminologijo, sociologijo, pravom, računalništvom in psihologijo. Cilj je spodbuditi skupne raziskovalne projekte in razviti konkretne predloge za reševanje perečih izzivov.

Tretjič, povezali bomo raziskave in politiko z letnim dogodkom (npr. kongresom), ki bo osnovan na politikah. Takšen dogodek bo ključna povezava med raziskavami in prakso. Na njem se bodo zbrali raziskovalci, oblikovalci politik in strokovnjaki iz prakse, da bi razpravljali o praktičnih posledicah ugotovitev raziskav in jih pretvorili v izvedljiva priporočila. Osredotočili se bomo na razširjanje spoznanj, ki temeljijo na raziskavah, za informiranje političnih razprav in izboljšanje sistemov kazenskega pravosodja.

4.2.2 Razvijanje mednarodnih programov mobilnosti raziskovalcev, npr. programov gostujočih znanstvenikov, jesenskih šol in izmenjav osebja, da bi olajšali izmenjavo znanja in okrepili mednarodna partnerstva

Izvedbeni načrt za razvoj programov mednarodne mobilnosti raziskovalcev se osredotoča na postopen pristop. Še naprej bomo sodelovali z raziskovalnimi ustanovami v tujini, ki imajo podobne raziskovalne interese in skupne cilje, pri čemer bomo dali prednost tistim, s katerimi smo že povezani. Ta faza bo vključevala razvoj različnih programov mobilnosti (npr. gostujoči znanstveniki, jesenske šole in izmenjave osebja).

Drugič, pripravili bomo merila za vključenost, postopke prijave in izbirne postopke. Ključna naloga bo opredelitev prednostnih raziskovalnih področij, usklajenih z našimi strateškimi cilji. Hkrati bomo izvedli analizo obstoječih programov gostujočih raziskovalcev v primerljivih institucijah, da bi opredelili najboljše prakse. Začetno financiranje bomo zagotovili iz notranjih virov.

Tretjič, z vzpostavljenim okvirom programa bomo sprožili celovito kampanjo za ozaveščanje. To vključuje oglaševanje programa na spletnih platformah in kanalih družbenih medijev. Za razširjanje informacij o programu bomo uporabili tudi obstoječa institucionalna partnerstva. Poudarek bo na privabljanju vrhunskih raziskovalcev z izkazanim strokovnim znanjem in velikim potencialom za skupne raziskave.

Četrtrič, gostujočim raziskovalcem bomo zagotovili administrativno podporo, vključno z njihovim vključevanjem v raziskovalno skupnost. Organizirali bomo redne dogodke, ki bodo olajšali interakcijo in izmenjavo znanja med gostujočimi raziskovalci in našo institucijo (npr. "Torkova srečanja").

Na koncu bomo razvili zanesljiv okvir za spremljanje in vrednotenje, s katerim bomo spremljali vpliv programov na sodelujoče raziskovalce, vključno z njihovimi raziskovalnimi rezultati (npr. recenzirani članki, dogodki) in vzpostavljenimi sodelovanji. Osredotočili se bomo na nenehne izboljšave. Znanstveni svet bo spremljal učinkovitost programov in jih po potrebi prilagodil. Naš cilj je vzpostaviti mednarodno priznane programe mobilnosti raziskovalcev, ki spodbujajo globalno sodelovanje, pospešujejo ustvarjanje znanja in krepijo kariero raziskovalcev.